

rijksuniversiteit
groningen

Magazine voor alumni en relaties
Nummer 1, april 2013

Broerstraat 5

In dit nummer:

Rechters oneens over taakopvatting

De Lovebuzz is in, Rutgershuizen zijn uit

RUG haalt Dode Zeerollen naar Nederland

Word supporter van de Noordse stern

Lubbert Dijkhuizen, een
ondernemende professor

Verder denken over uw ontwikkeling

Geprikkeld worden op inhoud. Geïnspireerd raken. Jezelf ontwikkelen. Bij AOG School of Management denken we net even wat verder. Leren we onze deelnemers niet alleen de laatste stand van zaken. Maar discussiëren we ook over onderwerpen die in de toekomst het verschil gaan maken. Stof tot nadenken dus.

Wij bieden toonaangevende opleidingen op het gebied van leiderschap, innovatie en organisatieontwikkeling. Toegesplitst op uw specifieke leervraag en de context van organisaties. Een interessante mix van wetenschap, praktijk en persoonlijke ontwikkeling. We leren u zaken in een ander perspectief te plaatsen. Kritisch naar uw eigen rol te kijken. Ook belangrijk: bij ons begint u niet vanaf nul. Uw ervaring is ons vertrekpunt.

We zorgen dat onze opleidingen goed in te passen zijn in volle agenda's en organiseren op meerdere locaties in Nederland. Deelnemersgroepen zijn gemêleerd. Door de interactie tussen deelnemers, hoogleraren en praktijkprofessionals bereik je meer. En daar wordt iedereen wijzer van. Kijk op www.aog.nl

AOG school of
management
amersfoort / groningen

Door u te laten kijken door een verscheidenheid aan academische brillen leert u verder te denken. Dat doen we met masterprogramma's en leergangen in bedrijfskunde, general management, HRM, talentontwikkeling, marketing en maatwerk. AOG School of Management is verbonden aan de

rijksuniversiteit
groningen

- > **4 Onbegrip en onbehagen**
De rechters Rinus Otte en Menno Zandbergen maakten hun onbehagen over de uitvoering van hun metier publiek. Onderling zijn ze het niet eens.
- > **6 Sterken stelt**
- > **7 Alumnus in het buitenland: Mali**
- > **8 ‘Wij weten hoe het zit met de Nederlandse seks’**
De beroemde Rutgershuizen zijn dicht, maar seksuele voorlichting en emancipatie blijven hard nodig.
- > **10 Alumnus schrijft boek**
- > **11 Ain Wondre Stad: Bert Wagendorp**
- > **12 Geheimen in de moedermelk**
Innovatieve toepassingen maken aardappelen en koemelk ongekend waardevol.
- > **14 Alumnus schrijft verhaal: Het feest**
- > **15 Een tuin als een choreografie**
Neerlandicus runt kwekerij in Oost-Groningen.
- > **16 ‘For Infinity’**
Lustrumbode, nummer 4: Faculteit Medische Wetenschappen
- > **18 Kwetsbare schatten**
Qumran Instituut haalt Dode Zeerollen naar Drents Museum.
- > **21 Eten aan lange tafels in de binnenstad**
Alumnidagen For Infinity-lustrum op 14, 15 en 16 juni 2014
- > **22 Ter adoptie aangeboden: Noordse stern**
Hij vliegt van de Noordpool naar de Zuidpool en weer terug. Maar hoe?
- > **24 De headhunter belt gewoon op**
Twee headhunters geven een inkijkje in hun werk.
- > **26 Column Tienke Koning**
- > **27 Alumni Actief’**
- > **28 Life Long Learning**
- > **30 Oraties, Portretten en Colofon**
- > **32 Alumni Achteraf: Wijsbegeerte**

Foto voorkant Lubbert Dijkhuizen, directeur Carbohydrate Competence Center van de RUG

> FOTO > STIJNTJE DE OLDE

‘Alles van waarde is weerloos’ dichtte Lucebert in ‘De zeer oude zingt’ uit 1974. Deze gevleugelde woorden komen boven bij berichten als die over de diefstal van zeven schilderijen uit de Rotterdamse Kunsthal, oktober vorig jaar. De economische waarde van de werken (onder meer van Picasso, Monet en Gauguin) wordt geschat op ruim 200 miljoen euro, de cultuurhistorische is niet te becijferen. Er moet gevreesd worden dat de daders de doeken in Roemenië in paniek hebben verbrand.

In dit lentenummer van *Broerstraat 5* leest u over allerlei zaken die tegelijkertijd waardevol en weerloos of kwetsbaar zijn. Zo bediscussiëren de rechters Rinus Otte en Menno Zandbergen de werk- en regeldruk in de rechtspraak. Wordt het grote goed van zorgvuldigheid in de rechtsgang, waarop iedere burger wil kunnen vertrouwen, hierdoor bedreigd?

Cultuurhistorisch uitermate belangrijk én kwetsbaar zijn ook de – soms onooglijke snippers – papyrusdocumenten die tussen 1947 en 1956 werden ontdekt in elf grotten bij Qumran, een kustplaatsje bij de Dode Zee. Grondige bestudering onthulde de fascinerende informatie die zij verschaffen over het jodendom en het vroege christendom. Mladen Popović, directeur van het Groningse Qumran-instituut, wist een tentoonstelling over de Dode Zeerollen te bewerkstelligen in het Drents Museum te Assen. Het onderzoek aan de universiteit, hoe waardevol ook, heeft soms moeite zelfstandig te overleven, zeker in deze tijden van crisis en bezuiniging. Gelukkig zijn er steeds meer maatschappelijke partners en individuele alumni die het waardevolle sterker helpen maken. Of het nu gaat om trekvogelkampioen de Noordse stern of om innovatief onderzoek aan de koolhydraten uit aardappels, suikerbieten of koemelk.

De lente is gekomen, we verlangen naar de roep van grutto en Kievit en maken nieuwe plannen voor de tuin. Tijd om te genieten van alles wat waarde heeft.

Wij wensen u veel leesplezier!

De redactie
redactieB5@rug.nl

Onbegrip en onbehagen

FOTO ANP / KOEN VAN WEEEL

Binnen de rechterlijke macht heerst onbehagen. Er woedt al jaren een fel debat over de uitvoering van het werk. *Broerstraat 5* ging bij twee opponenten, de rechters Rinus Otte en Menno Zandbergen, afzonderlijk verhaal halen.

Beiden zijn ze achttien jaar rechter, 51 jaar oud en verbonden aan het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Menno Zandbergen werkt als civiele rechter in het Paleis van Justitie in Leeuwarden. Rinus Otte is strafrechter in de vestiging in Arnhem. Maar ondanks hun overeenkomsten staan de gelouterde raadsheren tegenover elkaar in het deels publiek gevoerde debat.

Dat debat kwam eind 2012 met kracht naar de oppervlakte toen het Leeuwardense manifest verscheen. Zandbergen was een van de initiatiefnemers van dit pamflet, waarin geklaagd wordt over de te grote werkdruk, de gerechtsbesturen die op te veel afstand van de werkvloer staan en de Raad voor de Rechtspraak die meer naar de politiek luistert dan naar de rechters zelf.

Bureaucratisering

Dat niet alles goed gaat binnen de rechtspraak is duidelijk. Afgelopen februari sprak ook de president van de Hoge

Raad Geert Corstens zijn zorg uit over de werkdruk waarmee rechters kampen. En in 2010 al schreef Rinus Otte zelf het boek *De nieuwe kleren van de rechter*, waarin hij de verziekte werksfeer onder rechters beschrijft als gevolg van bureaucrativering en onvrijheid. Otte, die sinds 2009 aan de RUG bijzonder hoogleraar Organisatie van de rechtspleging is, wijdde vlak na het verschijnen van het boek ook zijn oratie aan deze thematiek.

'Het deed mij wel goed dat het manifest verscheen,' vertelt hij nu. 'Toen mijn boek uitkwam was ik nog een roepende in de woestijn. Er werd gezegd: de ontevreden rechters die hij beschrijft bestaan helemaal niet.' Hij is niet verrast door het manifest, dat nu door ruim 700 van de 2500 rechters in Nederland ondertekend is. Maar dat betekent allerminst dat hij het eens is met wat hij noemt 'het klagende volksdeel onder de rechters'. 'In geen enkel opzicht, het spijt me.' Neem de positie van de Raad voor de Rechtspraak, die volgens Zandbergen door velen als het

Paard van Troje wordt gezien. Tien jaar geleden werd de raad opgericht ter ondersteuning en belangenbehartiging van de gerechten. Een kritiekpunt is dat die zich te veel bemoeit met de besturen van de rechtbanken. Erger nog: de Raad heeft ook, opgejut door de politiek, invloed willen uitoefenen op de hoogte van de strafmaat die rechters hanteren.

Otte vindt die kritiek misplaatst. Ten onrechte, zegt hij, wordt de Raad als 'één van ons' gevoeld. 'Maar de leden van de Raad zijn geen vakbondsvertegenwoordigers.' Ook klopt het volgens hem niet dat rechters te weinig inspraak hadden op de benoeming vorig jaar van de nieuwe rechtbankbestuurders, zoals Zandbergen vertelt. 'Voor heel veel onderwerpen geldt,' zegt Otte, 'dat mensen hun onbehagen projecteren op externe aangelegenheden, zoals hier met de benoeming van bestuurders.'

Teugels strakker

Over de oorzaak van dat onbehagen onder rechters zijn Otte en Zandbergen het wel eens. Beiden zien dat de huidige discussie over de organisatie van de rechterlijke macht de uitkomst is van een lang proces van toenemende regulering. In het verleden hadden rechters grote vrijheid. Zandbergen: 'Als rechters heel lang over een zaak deden, omdat ze dachten dat het nodig was om die zaak te laten

rijpen, dan moest dat maar. Op die manier was er geen enkele greep op de financiering van de rechtspraak. Het is begrijpelijk en logisch dat die teugels strakker worden aangetrokken.'

Die teugels staan nu flink aangespannen. Rechtbanken moeten tegenwoordig op papier zetten hoeveel zaken ze in het komende jaar afhandelen. Zo wordt het budget bepaald. Zandbergen: 'Maar wat je dan krijgt, is dat er door het gerechtsbestuur heel productgestuurd wordt gemanaged. De insteek is niet meer: we moeten ons werk vooral goed doen. De enige maatstaf is nu: snel en veel. Want "veel" betekent: geld. Als je die productienorm niet haalt, sta je aan het eind van het jaar in het rood en heb je een probleem.'

Daar komt bij dat de productiecijfers van alle rechtbanken naast elkaar gelegd worden. Het 'beste jongetje van de klas' slaat daardoor de maat in een race naar efficiency, zegt Zandbergen. Dat leidt tot misstanden. 'Het bekende voorbeeld is dat als drie rechters op een zitting zitten, zij de afspraak maken dat maar een van hen het dossier leest. Stel dat u als verdachte tegenover die rechters zit, dan zou u dat geen prettig idee vinden, denk ik.'

Otte zegt geen rechters te kennen die hun dossier niet lezen. Maar belangrijker is dat je nu eenmaal een kostenbatenanalyse moet hebben, zegt hij. 'Bovenal zal er nooit een blanco cheque worden afgegeven. Dat ligt in zorg en onderwijs niet anders.' Als een gerecht de beloofde norm niet haalt, moet het uitleggen waarom het niet gelukt is. Dat is een volkomen normale procedure.

Bravoure

Terugkerend element in zijn kritiek is dat Otte bravoure mist bij rechters. De manifestenschrijvers klagen dat de Raad en de gerechtsbesturen te bedrijfsmatig denken. Maar volgens Otte moeten rechters naar zichzelf kijken. 'Bij ons salarisniveau en bij zoveel staatsmacht dat je zelfs mensen voor het leven kunt opsluiten, hoort zoveel innovatieve en creatieve denkkracht dat rechters hun eigen werk goed moeten kunnen organiseren.'

De afgelopen tien jaar werden rechters behandeld als ambtenaren, met een stortvloed aan regeltjes. Nu moet de rechter zijn vrijheid opeisen en de leiding moet hem die geven. Als senior raadsheer en teamvoorzitter heeft Otte de griffiers en rechters in zijn eigen gerechtshof meer eigen verantwoordelijkheid gegeven, mits ze de productienorm 'op verantwoorde wijze' halen. Dat zou de reden zijn dat de werkdruk bij hen zienderogen is afgenomen. En dat succes kan gekopieerd worden. 'Men komt er echt wel uit als een voorzitter van een meervoudige kamer (ten minste drie rechters op een zaak, red.) tegen zijn leiding zegt: "Ik wil mijn werk anders organiseren, maar wel zo dat we de zaken afdoen die jij als afdelingsvoorzitter hebt afgesproken met het gerechtsbestuur." Daar ben ik van overtuigd.'

Als civiele rechter zegt Zandbergen echter genoeg vrijheid te hebben. Dat is het probleem niet. Ook van collega's bij strafrecht hoort hij op dat punt geen klachten. 'Leeuwarden heeft een heel platte organisatie.' Die vrijheid is alleen relatief. Een rechter is sterk afhankelijk van andere spelers:

Rinus Otte (1961) studeerde rechten in Utrecht en promoveerde in Tilburg. Hij werkte als raadadviseur op het ministerie van Justitie en is sinds 1995 strafrechter. Inmiddels is hij zowel senior raadsheer als teamvoorzitter in het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, op de locatie in Arnhem. Sinds 2009 is hij aan de RUG verbonden als bijzonder hoogleraar Organisatie van de rechtspleging.

Menno Zandbergen (1961) studeerde rechten in Groningen. Vanaf 1994 was hij rechter in Alkmaar. Zes jaar later werd hij lid van het Gemeenschappelijk Hof Nederlands Antillen/Aruba op Curaçao. Daarna werd hij senior raadsheer en teamleider van de raadsheren civiel bij het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, op de vestiging in Leeuwarden.

‘Het is begrijpelijk en logisch dat die teugels strakker worden aangetrokken.’

het OM, griffiers of collega-rechters. Bovendien blijft die ‘afgeknepen financiering’, de nadruk op het halen van productienormen, een blok aan het been.

Een vaak geuite kritiek is dat de manifestenschrijvers niet hard kunnen maken dat de werkdruk ook echt groter is. ‘Nogal wat rechters die achter dat manifest staan zijn vies van cijfers, maar laten we er toch wat noemen,’ begint ook Otte. Sinds gerechtelijke dwalingen zoals de Schiedammer Parkmoord zijn er ‘vele extra miljoenen’ geïnvesteerd in de strafrechtsector, terwijl het aantal per jaar afgehandelde zaken met tienduizenden is gedaald. De simpelste zaken worden nu direct door het OM al afgedaan, maar dat verklaart volgens Otte ‘deze forse daling’ niet. Desondanks houdt Zandbergen vol dat de werkdruk hoger ligt. Juist veel strafrechters hebben het manifest ondertekend. Het probleem is dat de strafzaken nu complexer zijn en meer tijd vergen. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak doet hier onderzoek naar, vertelt hij.

Wrijving

De discussie heeft de gemoederen doen oplopen. Er blijkt zelfs sprake van onderlinge wrijving. Als reden daarvoor wijst Zandbergen naar het veelbesproken boek dat Otte in 2010 gepubliceerd heeft. ‘Het debat is niet vrij van persoonlijke wrevel’, zegt Zandbergen. ‘Maar het is van groot belang om die bestaande ergernissen opzij te zetten en op een professionele manier in debat te gaan over wat de meest efficiënte manier van werken is.’

Ook Otte laat weten dat hij zich in het debat nu liever beperkt tot puur de discussie over de organisatie van het strafproces. Gelukkig zijn er steeds meer gerechten waar men met zijn werkwijze aan de slag gaat, zegt hij. Hij benadrukt dat het huidige debat, mits zakelijk gevoerd, heel gezond is. ‘Ik ben er wel monter onder.’

Ook het humeur van Zandbergen klaart op als het gaat over wat het manifest losgemaakt heeft. Meer dan hij durfde dromen. De Raad voor de Rechtspraak maakte een tour door het land om te horen wat er in de rechtbanken voor ongenoegen leeft. Ook de politiek is nu alert, dankzij het rumoer onder de rechters. Zandbergen: ‘Elke ontwikkeling volgen we met grote, open kindergen.’

TEKST > JURGEN TIEKSTRA

Rinus Otte

De nieuwe kleren van de rechter

www.uitgeverijboom.nl

€ 21,-

Sterken stelt

Vertrouwen

De laatste jaren ontstaat er weer meer belangstelling voor wat de universiteit voor de maatschappij kan betekenen. Belangstelling dus voor wat vaak met het begrip ‘valorisatie’ wordt aangeduid, voor wat onze inspanningen binnen de universiteit daarbuiten opleveren. Dat is begrijpelijk, omdat we grotendeels publiek gefinancierd worden. Het publiek, de belastingbetaler, wil bij wijze van spreken zien wat er met zijn goede geld gebeurt.

Om dat te laten zien, zou je misschien ergens een cijfer vandaan moeten kunnen toveren: dit krijgen we terug van elke euro die in de universiteit wordt gestoken. Maar zo eenvoudig ligt dat niet. Want wat de universiteit voor de maatschappij kan betekenen, verschilt sterk per wetenschapsgebied en drukt zich uit op vele en uiteenlopende manieren.

Zo heb je het in de Letteren al gauw over de maatschappelijke impact, terwijl je het in de Lifesciences eerder hebt over patenten en octrooien, meer de monetaire kant van valorisatie. Een heel zichtbare en belangrijke vorm van valorisatie is het onderwijs. Aan de universiteit leiden we studenten op die na afloop van hun studie nuttig werk kunnen verrichten en daarmee een belangrijke bijdrage aan de samenleving leveren. Het is erg ingewikkeld te becijferen wat daar precies de opbrengst van is.

En dan is er natuurlijk het onderzoek. De resultaten daarvan zijn de ene keer direct naar de maatschappij te vertalen en de andere keer pas dertig of veertig jaar later. Soms richt het onderzoek zich op vragen die rechtstreeks vanuit de maatschappij aan de universiteit zijn voorgelegd, om een antwoord te geven op vaak complexe vraagstukken die in de samenleving leven. Maar het onderzoek kan ook volledig theoretisch gemotiveerd zijn en alleen indirect iets opleveren voor de maatschappij. Hoe en wanneer bepaal je daar het nut van?

De maatschappelijke waarde van wat er aan de universiteit gebeurt, is dus moeilijk uit te drukken. Daarvoor is die waarde te lastig af te bakenen en te lastig te meten. Toch denk ik dat ik niet overdrijf als ik zeg dat eigenlijk vrijwel alles wat we aan de universiteit doen vroeg of laat ten goede komt aan de maatschappij. Zoveel

vertrouwen heb ik wel in de universiteit.

Ik zie de toenemende aandacht voor valorisatie dan ook vooral als een kans om waar mogelijk te laten zien hoe nuttig het werk is dat we doen. Dat gaat uitstekend met onze drie uithangborden Healthy Ageing, Energy en Sustainable Society. En al even goed via de hoog opgeleide jonge mensen die we in de maatschappij afleveren. En op vele andere wijzen. En als dat minder gemakkelijk gaat, door wat eigenlijk een meetprobleem is, zullen we daar niet moeilijk over moeten doen, maar geduld moeten tonen. En vertrouwen.

Prof.dr. Elmer Sterken
rector magnificus

Opgetekend door Edzard Krol.

‘We zijn niet bang, wel bezorgd’

Klaas Tjoelker (58), andragogie 1987, woont in Bamako. Hij leidt een druk sociaal leven. ‘Zaterdagavond hadden we het hele team van de ambassade (Malinezen en Nederlanders) bij ons thuis, een beetje om elkaar een hart onder de riem te steken,’ mailde hij.

Timboektoe is Donald Ducks ultieme Verweggistan. Maar sinds een paar maanden verschijnt Mali niet alleen op de pagina’s van het vrolijke weekblad, maar ook op die van de dagbladen. En dat is pure ernst. Uiteindelijk probeerde een Franse interventiemacht de rebellen in het noorden – bij Timboektoe – tot stilstand te brengen. De Franse regering vreesde dat daar een vrijplaats voor terroristen zou ontstaan.

Maar wie nu denkt dat heel Mali op zijn kop staat, vergist zich. RUG-Alumnus Klaas Tjoelker woont met zijn vrouw in de hoofdstad Bamako, in het zuiden van het land. ‘Hier is het niet of nauwelijks gevaarlijk, wat er gebeurt is letterlijk ver weg. Je ziet daarom dat mensen er zich in Bamako weinig van aantrekken, alleen de Franse school is nu voor een paar maanden dicht. We zijn niet bang, wel bezorgd. Zulke bezorgdheid heeft altijd twee kanten. Wat overkomt jezelf? En wat gebeurt er met de mensen om je heen? Dat laatste is nu belangrijker.’

Tijdens het interview per Skype krijgt Tjoelker een sms-je binnen dat er op dat moment in Bamako schermutselingen zijn. ‘Het kan gewoon een opstootje zijn, dat hoeft verder nog niets te betekenen. Wel iets om in de gaten te houden.’

Kok

Tjoelker is meegekomen met zijn vrouw To, die ontwikkelingswerk coördineert. Zo werkt het stel al jaren. To zoekt een baan, Klaas volgt. Ze woonden onder meer in Rwanda, Burkina Faso en Bolivia. En nu dus al een paar jaar in Mali. Tjoelker, die in 1987 in Groningen afstudeerde in de andragogie, heeft zelf ook de papieren voor ontwikkelingswerk. ‘In de tijd dat ik studeerde was er veel aandacht voor opbouwwerk in ontwikkelingslanden. Lambert Mulder was toen hoogleraar, ik heb van zijn werkgroep veel meegekregen.’ Toch heeft Tjoelker zich een aantal jaren geleden laten omscholen tot kok. Maar stellen dat hij niets meer doet met zijn Groninger studie, gaat hem veel te ver. ‘Integendeel. Ik ben bij verschillende opleidingstrajecten betrokken, heb in verschillende restaurants gewerkt. Vooral in het begin had ik daar vaak een dubbele rol. Als kok was ik leerling, maar van management had ik meestal meer kaas gegeten dan de andere koks en kokkinnen.’

In zijn managementtrainingsprogramma’s probeert hij ook de Malinese cultuur te betrekken, bijvoorbeeld de ‘cousinage’, waaruit iedereen op basis van familierelaties precies zijn sociale positie ten opzichte van anderen

kan aflezen. ‘Scholing gaat hier nog op de oude Franse manier. De leraar vertelt, de leerlingen maken aantekeningen en in het gunstigste geval stelt de leerling vragen, veel meer interactie is er niet. Dat werkt natuurlijk niet erg goed.’

Toumani Diabate

Het leven in Mali bevalt Tjoelker over het algemeen goed. ‘Het klimaat is zwaar, het is echt heel zwaar. En er heerst hier een vorm van malaria die snel dodelijk is, dus slikken we de helft van het jaar profylaxe. Maar wat echt geweldig is, is de Malinese gastvrijheid. Als mensen je uitnodigen bij hen te komen eten, dan menen ze dat.’ Het meest leeft Tjoelker op als hij praat over de muziek. ‘Sommige muzikanten zijn bekend over de hele wereld. Maar hier loop je ze gewoon op straat tegen het lijf. Laatst waren we op bezoek bij vrienden, waar een jonge zangeres een concert gaf. Ze was een beschermeling van de korabespeler Toumani Diabate, dus die was ook aanwezig. Die liet zich ook verleiden tot een kort optreden. Dat soort dingen zijn zo bijzonder!’

TEKST > FRANKA HUMMELS

FOTO > ABDOULAYE BABY

Weinig alumni kunnen vermoedelijk zeggen dat ze ‘in de seks’ zitten. Dianda Veldman wel. De alumna sociologie is directeur van Rutgers WPF, kenniscentrum voor seksualiteit, of, zoals Veldman het omschrijft: Het sociaal en cultureel planbureau voor seksualiteit.

‘Wij weten hoe het zit met de Nederlandse seks’

Dianda Veldman (1958) studeerde in 1983 in Groningen af als socioloog. Ze begon haar loopbaan als opbouwwerker in Leeuwarden, stapte over naar het bedrijfsleven en had er managementfuncties bij KPN Telecom, Ogilvy & Mather Dataconsult, de Weekbladpersgroep en Vereniging Eigen Huis. In 2007 vroeg een headhunter haar voor het directeurschap van Rutgers Nisso, inmiddels gefuseerd tot Rutgers WPF. Veldman woont in Amsterdam met RUG-alumnus sociale geografie Pieter Hetteema.

Toen Dianda Veldman in 1976 naar Groningen kwam om sociologie te gaan studeren, was er van alles gaande. Studiegroepen marxisme, projectgroepen vrouwenarbeid, protestblokkade bij de kerncentrale van Dodewaard, ook Veldman deed eraan mee. In die tijd droeg ze hippiejurken en klompen. En ook zij verslond het net uitgekomen boek *De schaamte voorbij* van feministe Anja Meulenbelt, waarin relaties en seks zonder gêne werden beschreven. ‘Iedereen om mij heen werd lesbisch, behalve ik,’ glimlacht ze. ‘Ik ging wel eens naar het vrouwencafé, en er waren ook wel vrouwen die ik leuk vond, maar bij mij wou het nooit zo.’ Op de vraag of ze in die jaren, zoals zoveel studenten, ook bij een Rutgershuis is geweest voor advies of anticonceptie, heeft Veldman gerekend. Ze weet het niet meer. ‘Ik was aan de pil. Maar waar ik die vandaan had? Ik denk van de studentenarts. Mijn vader was huisarts in Klazienaveen. Ik weet wel dat ik de pil aan hem niet durfde te vragen.’

Sinds 2007 is Veldman directeur van Rutgers WPF, kenniscentrum op het gebied van seksualiteit. Op feestjes maakt ze wel eens grapjes. ‘Dan zeg ik: “Ik zit in de seks.” En dan snel erachteraan: “Maar het is niet wat je denkt

hoor.” De aandacht heeft ze dan wel direct te pakken. ‘Iedereen spitst de oortjes. Seksualiteit is een onderwerp dat iedereen interessant en belangrijk vindt, en ook spannend.’

Voor ze aan haar nieuwe baan begon, verslond ze een stapel leesvoer over de rijke geschiedenis van Rutgers WPF. Ze liet zich terugvoeren naar 1881. Dan wordt de Nieuw Malthusiaanse Bond opgericht, die gratis voorbehoedsmiddelen verstrekt aan arbeiders om grote gezinnen en armoede tegen te gaan. De Duitsers verbieden de bond in de Tweede Wereldoorlog, maar in 1946 gaat die verder als Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming (NVSH). In de jaren zestig van de twintigste eeuw wordt de vraag naar seksuele hulpverlening zo groot, dat de NVSH het niet meer aankan. Om de hulpverleningstaak goed te kunnen uitvoeren wordt de Rutgers Stichting opgericht.

Johannes Rutgers

Op het kantoor van Dianda Veldman in Utrecht hangt het portret van Johannes Rutgers (1850 -1924), ook al RUG-alumnus. Rutgers werd huisarts in Rotterdam. Hij en zijn tweede vrouw Mientje Hoitsema waren allebei actief in de Nieuw Malthusiaanse

/ ‘Een slogan is leuk, maar er is er niet één die wij overal kunnen gebruiken.’

Bond. Als in de jaren dertig van de twintigste eeuw consultatiebureaus voor huwelijks- en geslachtsleven worden geopend, krijgen de eerste bureaus de namen van Johannes Rutgers en van die andere beroemde Groningse oud-student, Aletta Jacobs (1854 – 1929). Zij was de eerste vrouwelijke arts en eveneens boegbeeld van seksuele emancipatie. Ook de Rutgers Stichting wordt enkele decennia later naar Johannes vernoemd. De stichting, die in 1969 officieel van start gaat, opent overal in het land de beroemde Rutgershuizen. Iedereen kan er zonder verwijzing terecht voor seksuologische consulten, voor anticonceptie en later ook voor een maatschappelijk werker of psycholoog.

Rutgershuizen zijn er al niet meer sinds 2002. Overbodig geworden toen de seksuele hervorming grotendeels zijn beslag had gekregen en voorbehoedmiddelen overal te koop kwamen. In 2000 fuseert de Rutgers Stichting tot Rutgers Niss en in 2010 ontstaat uiteindelijk Rutgers WPF. Veldman gaf destijds zelf leiding aan de fusie met de World Population Foundation (WPF). Die beijverde zich voor keuzevrijheid op het gebied van seksualiteit en het krijgen van kinderen voor mensen in ontwikkelingslanden, en het verminderen van moeder- en kindsterfte.

Spitsroeden lopen

‘Je kunt ons het sociaal en cultureel planbureau op het gebied van seksualiteit in Nederland noemen,’ zegt Veldman. ‘Wij weten hoe het hier zit met de seks.’ Rutgers WPF meet bijvoorbeeld om de zoveel jaar de seksuele gezondheid van de Nederlanders. Duizenden mannen en vrouwen, vooral ook jeugd, worden ervoor bevraagd. ‘Daar is bijvoorbeeld uitgekomen dat de meeste jongeren zich goed beschermen als ze voor het eerst seks hebben. Of dat bij de allochtone jeugd de moraal nog steeds is dat zij maagd moet zijn, maar hij niet.’ Rutgers WPF ontwikkelt voorlichtingsmateriaal en -activiteiten. Zo is er een lespakket voor de Week van de Lentekriebels in maart voor basisscholen en de Lovebuzz die langs middelbare scholen rijdt. De organisatie traint leerkrachten om met kinderen over seks te praten en heeft zich er mede hard voor gemaakt dat vanaf 1 december 2012 alle scholen in Nederland verplicht aandacht moeten besteden aan seksuele voorlichting en seksuele diversiteit.

Ook over de grens, in Azië en Afrika, is Rutgers WPF actief. Van de honderddertig medewerkers werken er 50 in de drie veldkantoren in Pakistan, Vietnam en Indonesië.

Ze lobbyen voor de seksuele rechten van de bevolking samen met lokale organisaties. ‘Er zijn landen waar je als homo de doodstraf krijgt. Er zijn landen waar meisjes op hun twaalfde uitgehuwelijkt worden. Abortus is nog in veel landen een heikel issue.’ Het werk is spitsroeden lopen, vanwege politiek en religie. Om geen aanstoot te geven zijn de visitekaartjes van Rutgers WPF neutraal. ‘Als we daarop hebben staan dat we een seksinstituut zijn, kunnen we er in veel landen meteen weer uit.’ Geen slogan ook. ‘Een slogan is leuk, maar er is er niet één die wij overal kunnen gebruiken.’

Andere landen komen nieuwsgierig kijken hoe Rutgers WPF het doet. ‘Busladingen Chinezen. En we hebben ook delegaties uit Engeland, Thailand en Rusland op bezoek gehad. Je gunt elk land eigenlijk een Rutgers WPF.’ De Nederlanders staan er, zegt Veldman, om bekend vooruitstrevend te zijn op seksgebied. Hoe dat kan? ‘De seksuele revolutie in Nederland zit erachter, maar ook ontkerkelijking. Je kunt er een heel sociologisch college over houden. Maar dan zijn we nog wel even bezig.’

TEKST > ELLIS ELLENBROEK

Esther Boontje (1965) / juri.
bestuurswet. 1990 en **Erna
Oosterveen** (1965) /
geschiedenis 1990
*Van Eufraat en Tigris naar Regge
en Dinkel*

Over christenen uit het Midden-
Oosten die zich vanaf eind jaren zestig in Overijssel
vestigden.

> www.historischcentrumoverijssel.nl > € 14,95

Thomas Cool [ps. Thomas Colignatus] (1954) /
econometrie 1982

De eenvoudige wiskunde van Jezus

Wiskunde in combinatie met astronomie,
geschiedenis en levensbeschouwing, voor havo-vwo.

> www.mijnbestseller.nl > € 14,95

Sandra de Haas (1975) / communicatiekunde 2000
Roeibriljantjes

Negen bijzondere verhalen van onbekende roeiers.

> www.sandradehaas.nl > € 15,-, excl. verzendkosten

Bert Hansma (1965) / Engels 1989

Hartelijke groeten:

Ultrakorte verhalen over de wonderlijke tijd na een
hartstilstand

> www.boekenbestellen.nl > € 16,50; E-book € 9,95

(Epub), € 8,50 (pdf)

Are Meijer (1958) / Nederlands 1986

Leeuwendans op houten klompen

Interviews met succesvolle Chinezen in Nederland.

> www.shop88.nl > € 24,98

Dirk Monsma (1948) / psychologie 1974

Geef mij een potlood en ik ga tekenen

Levenslange effecten van cultuureducatie.

> www.Lemniscaat.nl > € 19,95

Trenke Riksten-Unsworth (1974) /

psychologie 1998

*De Bijzondere wereld van Elian en andere kinderen
met autisme*

Over zoon Elian en interviews met andere ouders.

> www.Brevieruitgeverij.nl > € 18,50

Kees Steketeer (1954) /
theologie 2002
Je blijft je verbazen

Bundel columns met humoristische
en herkenbare observaties
uit 2011 en 2012.

> www.keessteketeer.nl > € 15,-,
excl. verzendkosten

Meer boeken op www.rug.nl/alumni/boek

SOCIËTEIT DE WALRUS, PELSTERSTRAAT

／ Ain Wondre Stad

‘Als je het maar met genoeg overtuiging brengt’

‘Ik wilde weerbaarder worden en ging op karate, samen met mijn vriendin en een vriend. Wij zouden alledrie de zwarte band halen en dan in het Groninger nachtleven als Superman ingrijpen bij vrienden die belaagd werden. Met een paar welgemikte karatetrappen. Het was ook de tijd van kungfu.

Elke donderdag gingen wij naar karateles op de Aclo. Er waren mannen die tegen zes anderen vochten. Maar ook als je, zoals ik, maar één tegenstander had, kwam je soms terug met de voetafdrukken op je lijf. Al snel liep ik met een houding van “Wie doet mij wat” in het café rond.

Mijn vaste kroeg was sociëteit De Walrus. Op een avond viel daar een jongen van zeker twee meter een vriendin van mij lastig. Echt een enorme grote vent, hij begon met haar te kloten. Zij kwam naar mij toe. Normaal zou ik gezegd hebben: “Niks van aantrekken”, of: “Laten we maar weggaan”. Maar nu was er iets in mij gevaren! Ik ben 1.76, maar met een biertje in mijn hand liep ik naar hem toe en keek hem aan. Er hing agressie in de lucht. Ik zei: “Jij gaat nu weg hier!” Die jongen zette zijn glas neer, draaide zich om en verliet de kroeg. Tot mijn stomme verbazing. Met mijn acht lessen karate straalde ik kennelijk uit: Nobody fucks with me.

Het was een leerzaam moment. Het liet mij zien dat wat je pretendeert te zijn er meer toe doet dan wat je eigenlijk bent. Als je het maar met genoeg overtuiging brengt. Omgekeerd kun je het ook toepassen. Iemand met een heel grote bek stelt vaak niet heel veel voor. Het is een kwestie van perceptie.

Mijn zwarte band heb ik nooit gehaald. Ik ben teruggekeerd naar mijn oude liefde, voetbal.’

Groningen. Universiteit. Maar ook talloze straten, huizen, bruggen, pleinen waar herinneringen liggen. Bekende oud-RUG-studenten vertellen over hun speciale plek.

Bert Wagendorp (56); *Volkskrant*-columnist en schrijver; studeerde Nederlands van 1975 tot 1982

> speciale plek: sociëteit De Walrus aan de Pelsterstraat

TEKST >

ELLIS ELLENBROEK

FOTO >

ELMER SPAARGAREN

Menselijke moedermelk bevat maar liefst tweehonderd soorten koolhydraten die ontbreken in koemelk. Hun rol is grotendeels onbekend. Hoogleraar microbiologie en directeur van het Carbohydrate Competence Center (CCC) Lubbert Dijkhuizen ziet uitgelezen mogelijkheden voor innovatief onderzoek. Zodat flesvoeding op basis van koemelk in de toekomst meer op moedermelk kan gaan lijken. Niet voor niets werd hij in 2012 verkozen in de top drie van meest ondernemende wetenschappers in Nederland.

Geheimen in de moedermelk

Koolhydraten, daar draait het onderzoek van Lubbert Dijkhuizen om. Je kunt er oneindig mee bouwen en knutselen. Koolhydraten zijn opgebouwd uit één, twee, enkele of veel suikermoleculen (sachariden) en heten dan respectievelijk een monosacharide (zoals glucose en fructose), disacharide (suikerklontjes-sucrose), oligosacharide (honingdauw-melzitose) of polysacharide (zetmeel).

‘De wijze waarop de moleculen in ketens aan elkaar vastzitten, bepaalt voor een belangrijk deel de eigenschappen van de koolhydraten,’ legt Dijkhuizen uit. Minuscule verschillen kunnen daarbij al een groot effect hebben. Hij vertelt over een project van het Carbohydrate Competence Center (CCC): ‘Daar hebben we een enzym gevonden dat in zetmeel die onderlinge verbindingen tussen suikermoleculen radicaal aanpast. Het op deze manier “gemodificeerde” zetmeelmolecuul blijft qua bouwstenen gelijk, maar de eigenschappen worden totaal anders. In tegenstelling tot normaal zetmeel bleek het niet afbreekbaar te zijn in de mond en maag, waardoor de energieafgifte veel langzamer en gelijkmatiger is. Dat laatste werd aangetoond bij project-partner de Hanzehogeschool.’

Ingewikkeld goedje

Sinds enkele jaren is Dijkhuizen directeur van het CCC, samen met Fons Voragen van Wageningen Universiteit. In het centrum bundelen zes publieke en twintig private partijen hun krachten op het gebied van koolhydraten. Het CCC haalde onlangs een subsidie van 3,6 miljoen euro binnen voor de komende vier jaar in het kader van het Nederlandse topsectorenbeleid, waarbij het bedrijfsleven de helft van het onderzoeksgeld moet bijleggen. Dat klinkt misschien wat beangstigend, geeft Dijkhuizen toe:

‘Sommigen vragen zich af of de bedrijven hier aan het roer zitten. Maar we hebben daarin een goede weg gevonden. Bij het opzetten van de projecten vervullen we een makelaarsfunctie. Aan de bedrijven vragen we waar ze over tien jaar willen staan, wat ze willen bereiken. Daar zoeken we passende onderzoeksgroepen bij in Groningen en Wageningen. En dan zetten we samen een interessant meerjarig aio- of postdocproject op met fundamenteel, diepgravend onderzoek.’

Onderzoek naar de suikers in moedermelk is zo’n lange-termijnproject waar CCC-partners zich de komende jaren op storten. ‘Moedermelk is een ingewikkeld goedje, veel complexer dan de flesvoedingmelk uit de winkel die gemaakt is van koemelk,’ begint Dijkhuizen. ‘Moedermelk bevat zeker tweehonderd, misschien wel driehonderd, verschillende soorten suikerketens, die niet in koemelk voorkomen. Wat ze precies doen? Dat is grotendeels onbekend.’

Darmflora

Om het geheim van suikers in moedermelk te ontrafelen richt dit onderzoek zich eerst op oligosachariden. Vooral van uit fructose- en galactose opgebouwde suikerketens, ‘de FOS-sen en de GOS-sen’ zoals Dijkhuizen ze noemt, is al relatief veel bekend. ‘Deze oligosachariden hebben namelijk een bewezen prebiotische werking op de groei in de darm van de zogeheten bifidobacteriën en lactobacilli, de goede bacteriën. Baby’s worden hiermee bij de geboorte besmet door de moeder, waarna de gehele darmflora zich al snel vestigt. Prebiotische stoffen dienen als voedsel voor de “goede darmbacteriën”. De gedachte is dat het gunstig is juist in de periode vlak na de geboorte, de groei van deze goede bacteriën te stimuleren. Maar waarom oligosachari-

den nou juist die stimulerende werking hebben, is nog grotendeels onduidelijk.' Verschillende CCC-onderzoeksgroepen werken samen om deze vraag te beantwoorden. Dijkhuizen: 'Mijn groep richt zich vooral op de structuur van de suikerketens, onderzoek dat begeleid wordt door honorair hoogleraar Hans Kamerling. We willen precies weten hoe deze structuren eruitzien. Hoelang de ketens exact zijn, hoe de suikermoleculen aan elkaar zitten en wat de belangrijke stukken zijn voor de prebiotische werking. Op het UMCG gaan de afdelingen Kindergeneeskunde en Immunologie het effect in het lichaam op het immuunsysteem onderzoeken. Op welke receptoren grijpen die suikers aan en hoe werkt dat dan? Onderzoekers in Wageningen kijken naar de invloed van de sachariden op de vestiging van de darmflora door bacteriegroei na te bootsen in een buizensysteem. En zij kijken ook naar de structuur van de oligosachariden gedurende de darmpassage, want misschien is een tussenproduct wel verantwoordelijk voor de gunstige effecten.'

Een ander opvallend verschil tussen moedermelk en koemelk waar de onderzoeksgroep van Dijkhuizen in geïnteresseerd is, is de aanwezigheid van siaalzuur. Dit suikermolecuul is bij moedermelk in ruime hoeveelheden aan de suikerketens geplakt, maar ontbreekt vrijwel bij koolhydraten uit koemelk. 'Van siaalzuur zijn weinig functionaliteiten bekend, maar we vermoeden dat ook deze suiker belangrijk is voor de darmflora en het stimuleren van het immuunsysteem. We zoeken nu naar enzymen waarmee we siaalzuur op GOS-sen kunnen zetten, zoals de natuur dat niet doet. Dergelijke producten zouden vervolgens prima aan koemelk toegevoegd kunnen worden om die te "humaniseren". Maar die laatste stap doen wij

niet. Dat moeten de bedrijven zelf doen. Wij leveren de gereedschapsbox waarmee zij hun voordeel kunnen doen.'

Koolhydraatregio

De keuze om in te zetten op koolhydraatonderzoek is voor Dijkhuizen een logische: 'Koolhydraten zijn zo ontzettend belangrijk. Ze vormen een groot deel van de biomassa om ons heen, zijn onze voornaamste energiebron en hebben een grote invloed op onze gezondheid. Niet alleen wat betreft hun prebiotische werking, maar denk ook aan de problemen met overgewicht in de westerse wereld door gebruik van een teveel aan suikers.' En dat al biedt grote kansen voor de economie en voor de wetenschap in Noord-Nederland, meent Dijkhuizen. 'Innovatie, innovatie, innovatie, daar draait het om in de economie, nu en in de toekomst. En dat is heel goed mogelijk met de thema's "koolhydraten in gezonde voeding" en "koolhydraten in de bio-based economy". In Noord-Nederland moeten we echt gaan overschakelen naar hoogwaardige koolhydraatproducten. Alle ingrediënten zijn hier al aanwezig. We hebben jarenlange ervaring met zetmeel uit aardappelen en suiker uit bieten. En met melksuiker. Friesland is met al zijn koeien en weilanden de grootste melksuikerregio ter wereld. Echt een wereldproductie, de melkplas hier is gigantisch. De sterke focus van CCC op innovatief onderzoek aan deze koolhydraten draagt bij aan het ontwikkelen van een high-tech agribusiness, met hoogwaardige producten. Groningen is nu al de koolhydraathoofdstad van Nederland.'

TEKST > DOUWE VAN DER TUIN

FOTO > STIJNTJE DE OLDE

Lubbert Dijkhuizen

(1951) studeerde microbiologie aan de RUG, waar hij in 1979 ook promoveerde. Sinds 1990 is hij als hoogleraar microbiologie verbonden aan de RUG. Daarnaast is hij directeur van het Carbohydrate Competence Center (CCC), een samenwerking tussen kennisinstellingen en het bedrijfsleven om kennis over koolhydraten te vergroten en innovatie op dit vlak te bevorderen.

> www.ccresearch.nl

Meer over Lubbert

Dijkhuizen op

> www.rug.nl/inbeeld

Zie ook video op

> www.unifocus.nl

van 16 mei 2012

Docent van het Jaar

FOTO ELMER SPAARGAREN

Justin Kroesen, van de Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap, is door de jury verkozen tot Docent van het Jaar. Kroesen is universitair docent Kunstgeschiedenis van het Christendom en daarnaast coördinator van het Instituut voor Christelijk Cultureel Erfgoed. Verder is hij een

groot deskundige op het gebied van het middeleeuwse dorpskerkinterieur. Kroesen liet in een 10-minuten-college zien hoe een goede waarnemer veel over de geschiedenis te weten kan komen door het zorgvuldig bestuderen van oude ker kinterieurs. Een video van zijn optreden is te zien op www.rug.nl/news-and-events/events/lecturer-of-the-year/2012/kroesen

FOTO ELMER SPAARGAREN

Rector magnificus Elmer Sterken feliciteert Bert Otten

De Wereld Leert Door

Bij de verkiezing van de Docent van het Jaar van de RUG won bewegingswetenschapper Bert Otten de zaal- en de webpublieksprijs. Otten gaf college over zijn analyse van de fenomenale prestatie aan de rekstok van Epke Zonderland tijdens de laatste Olympische Spelen. Ottens onderzoek had nut: Een week nadat hij de resultaten aan Zonderland had laten zien, kon de turner en RUG-student geneeskunde al een vierde, extra vluchtbeweging maken.

Otten was vrijdag 8 februari 2013 met zijn verhaal te gast in een aflevering van de De Wereld Leert Door. Op 14 februari was het de beurt aan RUG-docent Rudi de Vries om in het tv-programma te vertellen over zijn promotieonderzoek naar de evolutie van strips in België en Nederland.

Zie op www.uitzendinggemist.nl.

Echt feest

Die zaterdagochtend was ik al om zeven uur opgestaan – want ik wilde er met de racefiets op uit – toen onze zoon Paul ineens belde; of ik hem op kon halen bij de rotonde aan de Goudlaan, vlak bij de ringweg. Hij was zijn jas met alle sleutels, telefoon en ook de beurs met OV-kaart kwijtgeraakt op zijn propedeusefeest van gisteravond. Tja, dacht ik direct, hij is nog een echte eerstejaars, die zijn vader moet bellen om hulp. In plaats van op de racefiets reed ik daarom in alle vroegte met de auto richting Vinkhuizen en herinnerde me ondertussen het vaak vertelde verhaal hoe ik zelf als piepjonge eerstejaars mijn propedeusefeest vierde. Daar ontmoette ik onverwacht de vrouw van mijn leven toen ik ook zonder jas en zonder sleutels buiten Huize Maas opgevangen werd door een doortastende studiegenote, nu al weer 19 jaar Pauls moeder. Mmmh, wat had ik me goed gered zonder jas en sleutels, ik hoefde niet bij mijn vader aan te kloppen. Paul kende dat verhaal toch? Daar stond hij al bij de rotonde, enthousiast zwaaiend naar mij, in een verfrommelde broek en alleen een overhemd. Toen hij instapte begon ik gelijk met het verhaal over mijn propedeusefeest en dat ik zonder jas en sleutels uiteindelijk ...

‘Pappa,’ onderbrak hij mij grijnzend, ‘pappa, dat feest van mij was om half vier afgelopen, maar wat denk je waar ik nu vandaan kom?’

Hij grijnsde opnieuw, zoals alleen een volwassen zoon dat kan, na een echt feest.

Tonko Ufkes (1958) / geschiedenis 1984

Een nacht in juni 1964

De stad gonst wat na van feestelijkheden rond het 350-jarig bestaan van de RUG. Geluid van gepraat en gelach dringt door tot op het Zuiderdiep. Het is afkomstig van het terrasje voor hotel Frigge, aan het brede deel van de Herestraat. Mannen in lichtgrijze pakken, witte overhemden, stropdassen. Glas in de hand, enkelen leunen tegen de gevel, sommigen zitten met opgetrokken knieën op de stoeptrand. De meesten zijn halfkaal, alom glanst het zgn. geleerde voorhoofd. Gesprekken met een fors ‘Verrack, zeg kearel ben jij dat’-karakter. Flarden van studentikoze anekdotes: ‘Herinner jij je professor Van Vleuten? (...)’

Ton Andringa (1936) / culturele antropologie 1971

Lees verder over de juninacht in 1964 en gemeentebtenaar Stroobach, die de straat schoon hield van dronken studenten, op www.rug.nl/alumni/verhaal.

Volgend thema: ‘De bijbaan’

‘Het feest’ was het thema waardoor Tonko Ufkes en Ton Andringa zich deze keer lieten inspireren tot het schrijven van een verhaal. Het thema voor het juninummer is ‘de bijbaan’.

Stuur uw verhaal van maximaal 350 woorden uiterlijk maandag 3 juni naar redactieB5@rug.nl. De mooiste, leukste of intrigerendste herinnering aan uw studententijd wordt geplaatst in *Broerstraat 5*. De overige inzendingen voor ‘Alumnus schrijft verhaal’ worden gepubliceerd op www.rug.nl/alumni/verhaal.

Neerlandicus Andries Bierling (54) gaf tien jaar geleden zijn baan als voorlichter op om in Oost-Groningen een kwekerij te gaan runnen. Mede dankzij zijn pr-achtergrond weet hij meerdere keren per jaar honderden plantenfanaten op de been te brengen.

Een tuin als een choreografie

‘Als kind wilde ik bloemist of danser worden,’ vertelt Andries Bierling, terwijl hij zijn uitgestrekte tuinen-complex laat zien, dat net buiten het Oost-Groningse dorp Meeden ligt. Hij is inderdaad in de bloemen beland, en hoe: maar liefst 2500 soorten vaste planten worden er hier gekweekt en verhandeld. Ook ballet kwam op Bierlings pad: hij bezit de kwekerij samen met zijn partner Bob Foltz, die danser is en choreograaf. Sinds twaalf jaar bewoont het tweetal een honderd jaar oude boerderij met een stuk grond erbij van 3,5 hectare. Het voormalige weiland toerden ze om in een prachtig, natuurlijk ogend ‘tuingoed’ met een lange lindelaan, houtwallen, kleine bosjes en een serie ‘moerbedden’ met daarin de planten die de basis vormen voor de kwekerij. Ook zijn er tuingedeeltes met uitsluitend Salvia en Echinacea, soorten waarin het bedrijf zich heeft gespecialiseerd.

Eerder werkte Bierling zestien jaar als voorlichter bij de RUG. In deze periode woonde hij met Foltz onder meer in het Drentse Annen. ‘Het tuinieren, waarin ik als jongetje al veel plezier had, was tijdens mijn studie Nederlands in Groningen op de achtergrond

geraakt. Maar in Annen kreeg ik de smaak weer te pakken. Ook Bob begon zich in planten te verdiepen, wat erop uitdraaide dat hij naast zijn artistieke werk mede-eigenaar van een kwekerij in Paterswolde werd. Acht jaar later besloten we voor onszelf te beginnen.’ Ze hadden niet verwacht op het Groningse platteland uit te komen. ‘Maar in Noord-Drenthe liepen we steeds tegen beperkingen aan, meestal vanwege het landschapsbeleid. Hier in de gemeente Menterwolde kregen we juist alle medewerking.’

Rare-planten-dagen

Halverwege de tuin staat een blokhut. Daarin werkte Bierling een deel van de week als freelance-tekstschrijver, nadat hij zijn baan als pr-man had opgezegd, nu tien jaar geleden. De rest van de tijd hielp hij mee in de kwekerij en organiseerde hij op ‘Tuingoed Foltz’ geregeld evenementen, met uiteraard planten, maar vaak ook beeldende kunst of poëzie in de hoofdrol. Bierling: ‘Dat ik ervaring had met het verzorgen van publiciteit kwam goed van pas. Vanaf het begin wisten bladen en tuinliefhebbers ons te vinden.’

Inmiddels trekt een activiteit als de ‘Noorde-

lijke Kwekerijendagen’ jaarlijks zo’n tweeduizend bezoekers en ook op bijvoorbeeld de ‘Rare-planten-dagen’ komen honderden mensen af, vertelt hij. Toen dit succes enige jaren geleden nogal zwaar begon te drukken op zijn partner, besloot Bierling zich voortaan volledig aan het bedrijf te gaan wijden. Tegenwoordig heeft hij de algehele leiding in handen, terwijl Foltz weer vooral met dans bezig is.

Aan de inrichting van het tuingoed wordt nog steeds gesleuteld en ook tekent Bierling tuinen in opdracht. ‘Net als een choreograaf maak je als kweker/tuinontwerper iets moois, waarop je vervolgens veel positieve reacties krijgt. Dat vind ik het meest bevredigend.’

Zie www.tuingoedfoltz.nl voor alle activiteiten die Andries Bierling dit jaar organiseert. Tuingoed Foltz doet ook, samen met andere kwekerijen, ateliers, borgen etcetera weer mee aan de **Tuin en Kunst Tiendaagse**. Deze vindt van 21 t/m 30 juni 2013 plaats in de provincie Groningen. Meer informatie: www.tuinen.groningen.nl

TEKST > ANNEMARIE KOK

FOTO > REYER BOXEM

FOR INFINITY

Faculteit
Medische
wetenschappen

ACADEMISCH ZIEKENHUIS GEOPEND

GRONINGEN / 11 NOV 1797

> Twee weesjongens, twee 'bedeelden' en een schoonmaakster. Zij zijn de eerste patiënten die het aandurven om het academisch ziekenhuis te bezoeken, dat vandaag in het voormalige Groene Weeshuis aan de Hofstraat

Groene Weeshuis ca. 1810, het eerste academisch ziekenhuis in Groningen.

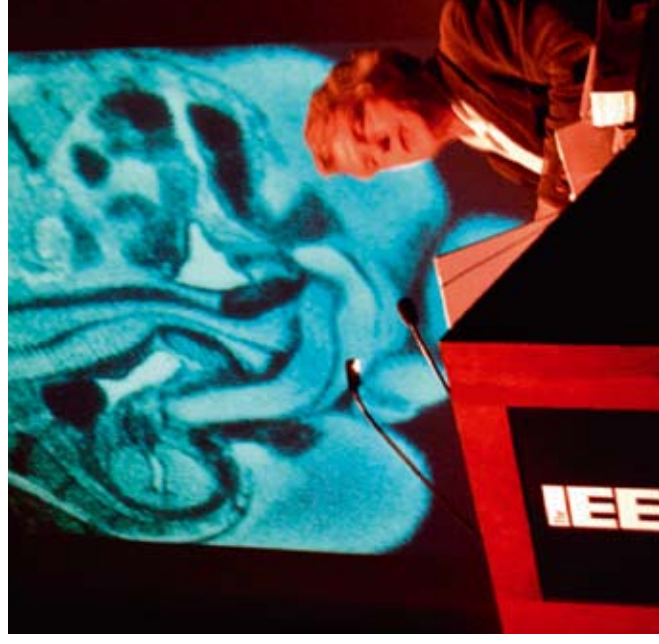

'We weten allang dat het theoretisch kan, maar waarom

IN MEMORIAM

NICOLAAS MULIERIUS
(1564-1630)

Met het overlijden van Nicolaas Mulierius op 15 september verliest de universiteit een veelzijdig man. Nicolaas Des Muliers werd in Brugge geboren, maar vluchtte naar Frankrijk. In 1603 wordt hij in Groningen aangesteld als provinciaal medicus. Als man van zijn tijd zoekt hij verdieping op vele vlakken, hetgeen hem in 1614 de dubbele leerstoel wis- en geneeskunde oplevert. In het anatomisch theater van de academie voert hij enkele keren een schouwing uit. Maar meer nog is de eerste medische hoogleraar gefascineerd door de astronomie. Zo redigeert hij een heruitgave van Copernicus' *Revolutionibus orbium coelestium* en ontwikkelt theorieën over plaatsbepaling op zee.

IG NOBELPRIJS VOOR BOEMERANG- PENIS

BOSTON / 5 OKTOBER 2000

> Aan de Groninger fysioloog Pek van Andel is op Harvard University in

leverden Van Andel verrassende resultaten op. Zo toonde hij aan dat de penis tijdens de coïtus de vorm van een boemerang

proberen we
het niet?'

WILLEM KOLFF
UITVINDER VAN ONDER MEER
KUNSTNIER EN KUNSTHART

is geopend. Initiatiefnemer en behandelend arts Evert Jan Thomassen à Thuessink houdt er spreekuur. Hoofdoel van het Nosocomium Academicum is onderwijs. Vandaar ook dat studenten

TANDHEELKUNDE TERUG IN GRONINGEN

GRONINGEN / 21 JUNI 1996

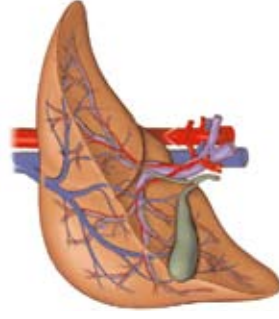
> De Faculteit Medische Wetenschappen is gestart met de studies tandheelkunde en mondhygiëne. Daarmee kunnen nu ook in Groningen weer tandartsen worden opgeleid, waar vijf jaar daarvoor de stekker uit de opleiding was getrokken. Dit, nadat in

1987 een Haagse commissie liet weten dat er bezuinigd moest worden ten koste van de toen veertig jaar oude Faculteit Tandheelkunde van de RUG. Amper drie jaar na de sluiting ging staatssecretaris Job Cohen vanwege een ontstaan tandartsentekort akkoord met een herstart.

OPLEIDING LEVERTRANS- PLANTATIECHIRURGIE INTERNATIONAAL ERKEND

GRONINGEN / 11 JAN 2011

> Het is een onderstreping van de kwaliteit én de pioniersrol van het Groningse levertransplantatieprogramma: Onlangs is de opleiding levertransplantatiechirurgie

gecertificeerd door de European Board of Surgery en de Union Européenne de Médecins Spécialistes. In het AZG werd in 1979 het eerste levertransplantatiecentrum van Nederland opgericht. Bijna dertig jaar later werd er de duizendste levertransplantatie uitgevoerd. Inmiddels loopt de teller jaarlijks op met vijftig tot zestig transplantaties en hebben ruim twintig Nederlandse en buitenlandse chirurgen zich in het UMCG het specialisme eigen gemaakt.

“

‘Van mijn gedrag zou het afhangen of de Nederlandsche universiteiten voorgoed voor de vrouwen zouden worden opengesteld.’

ALETTA JACOBS
EERSTE VROUWELIJKE DOCTORANDA EN ARTS

DECAAN FOLKERT KUIPERS / COMMENTAAR

HEALTHY AGEING IN HET UMCG

De toekomst van het UMCG zal voor een belangrijk deel in het teken staan van onze strategische keuze in 2006 voor Healthy Ageing. Een heel slimme keuze, gezien de huidige discussies over kosten in de zorg, bevolkingskrimping en betaalbaarheid van pensioenen. Bovendien helpt deze focus ons bij het streven naar excellentie en het vinden van samenwerkingspartners in wetenschap, maatschappij en industrie. Daarbij bouwen we voort op ons European Research Institute for the Biology of Ageing (ERIBA) en het grootschalige gezondheidsonderzoek LifeLines, twee

projecten die een enorme impuls hebben gegeven aan onze kennisinfrastructuur. Dit trekt talent aan en leidt tot steeds meer internationale samenwerking, zoals met de Mayo Clinic in de VS. En uiteindelijk zal die kennis moeten leiden tot praktische toepassing. Daarom is de strekkende kilometer die het UMCG lang is, omgedoopt tot Healthy Ageing Campus Netherlands. Een plek waar wetenschap, zorg en bedrijfsleven elkaar in de toekomst steeds makkelijker weten te vinden.

UMCG IN BEELD

Boston de IG Nobelprijs heeft en dat de baarmoeder uitgerijkt. De prijs is voor onderzoek dat ‘first make people laugh, and then make them think’. De bedrijven van over de hele wereld. Het onderzoek uit 1999 leverde destijds reacties op van over de hele wereld. Het onderzoek uit 1999 leverde destijds reacties op van over de hele wereld. Het onderzoek uit 1999 leverde destijds reacties op van over de hele wereld.

De Dode Zeerollen komen naar Nederland. In juni 2013 opent het Drents Museum in Assen een tentoonstelling over de roemruchte papyrusdocumenten. **Mladen Popović**, directeur van het Qumran Instituut van de RUG, is als gastconservator inhoudelijk verantwoordelijk. 'Het wordt een topjaar.'

Kwetsbare schatten

Qumran Instituut en Drents Museum halen archeologische topstukken naar Nederland

De Dode Zeerollen. Het eerste wat bij veel mensen opkomt wanneer deze zeer oude documenten genoemd worden, zijn de Dan Brown-achtige samenzweringstheorieën die erover bestaan. Elf grotten waarin talloze teksten en tekstfragmenten van onder meer de Tenach, de joodse boeken die het Oude Testament van de Bijbel vormen. Teksten uit de tijd van Jezus. Als directeur van het Qumran Instituut van de RUG kent Mladen Popović de spannende verhalen over zijn studieobjecten. 'Ze ontstonden vooral in de jaren tachtig, omdat veel van de teksten steeds maar niet openbaar werden gemaakt.' Dat voedde geruchten over doofpotten en complotten. 'De werkelijkheid is helaas wat saai.'

Want achter de trage publicatie van de teksten zat geen samenzwering. 'De groep wetenschappers die de teksten moest uitgeven, was klein in de beginjaren en ze waren relatief onervaren. Dat was niet vreemd, omdat er niet eerder een dergelijke vondst was gedaan. Ze hebben de klus onderschat. Op een gegeven moment was het geld van John D. Rockefeller Jr. voor het project op en moesten ze het allemaal naast hun gewone universitaire werk doen.'

Grot 11

Die vertraging bleek een zegen voor de RUG. 'Er is door verschillende landen geld toegezegd om het onderzoek af te maken. In ruil daarvoor kregen die landen de publicatierechten op een deel van de rollen.' De KNAW en ZWO (de voorloper van onderzoekfinancier NWO) hebben

in 1961 en 1962 namens Nederland een financiële bijdrage geleverd. 'Daardoor kregen wij de rechten van een van de elf grotten. Dat werd Grot 11, die nu ook wel de Dutch Cave heet.' Grot 11 was een van de interessantere grotten, waarin onder meer de langste van alle Dode Zeerollen, de meer dan acht meter lange Tempelrol, is gevonden. Daarnaast bevatte de grot onder meer ook een Hebreeuwse versie van het boek Leviticus en een Psalmenrol.

De studie en uitgave van al dit materiaal is samengebracht in het Groningse Qumran Instituut. Met veel respect noemt Popović zijn voorgangers daar: oprichter Adam van der Woude, Florentino García Martínez en Eibert Tigchelaar. 'Mijn voorgangers in het instituut hebben de teksten uit Grot 11 geanalyseerd en uitgegeven in de officiële reeks, maar ook als eerste een complete vertaling van al het materiaal geleverd. De periode van het bestu-

deren van individuele teksten is afgesloten toen alle teksten waren gepubliceerd. Daarna richtte nieuw onderzoek zich veel meer op het geheel. En niet alleen van de teksten, maar ook van de archeologische context waarin ze zijn gevonden.'

Het belang van de Dode Zeerollen is groot. 'Tot deze vondst stamden de oudst bekende Hebreeuwse versies van het Oude Testament uit de middeleeuwen, rond het jaar 1000. De Dode Zeerollen laten zien dat deze teksten letterlijk oude papieren hebben.' In Qumran gevonden versies van oudtestamentische boeken komen goed overeen met de middeleeuwse teksten. 'Het is dus zeker niet zo dat de rollen schokkend zijn voor ons begrip van de wortels van het jodendom en het vroege christendom. Wel hebben ze onze kennis ingrijpend veranderd.'

Want er zijn ook belangrijke verschillen, vertelt Popović. 'We hebben bijvoorbeeld een korte en een lange versie van Jeremia. Het is dus niet waar dat er al een afgesloten canon was. Er bestonden verschillende varianten van de heilige boeken naast elkaar.' Het Oude Testament kón ook niet eens bestaan als één boekrol. 'Zo'n afgesloten canon was praktisch en daarmee ook conceptueel gewoon nog niet aan de orde.'

Geleerdencultuur

De rollen vertellen ons verder veel over de cultuur waarin het christendom is ontstaan. 'De teksten stammen uit de periode rond het

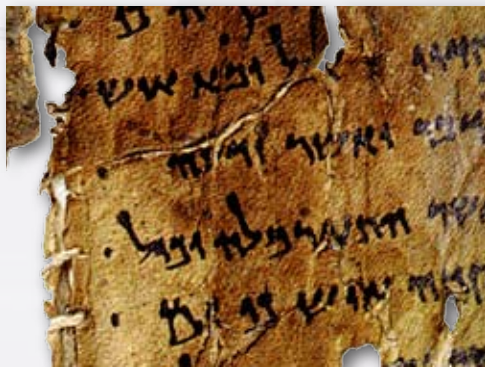
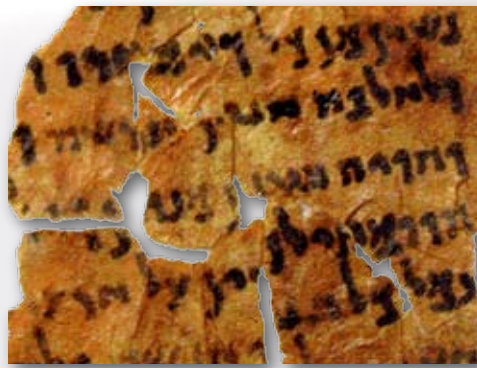

FOTO JEROEN VAN KOOTEN

begin van de jaartelling. Dit zijn teksten die Jezus gelezen kan hebben. Wat zeggen ze over die tijd?' Over de periode tussen het ontstaan van het joodse Oude Testament en van de boeken van het christelijke Nieuwe Testament was relatief weinig bekend. Studie van de teksten uit Qumran, maar ook hun archeologische context, brengt deze periode tot leven.

'De gemeenschap van Qumran kende een geleerdencultuur. Die geleerden hebben de teksten verstoppt tijdens de Joodse opstand tegen Rome, die in 66 uitbrak en eindigde met de verwoesting van de tempel in 70. Maar het wordt steeds duidelijker dat die rollen niet één bibliotheek vormden, het waren vermoedelijk verschillende verzamelingen.'

Romeinen

In het gebied zijn ook grotten gevonden waar vluchtelingen tijdens deze en een latere opstand, in 132, zijn ondergedoken. 'Zij namen huisraad mee, spullen om te overleven. En eigendomsakten van hun grond en andere contracten en sleutels, voor als ze weer zouden teruggaan naar hun huis. Maar ze hadden ook literaire rollen meegenomen die soms al honderd jaar oud waren. Die waren dus heel belangrijk voor deze mensen.' In deze 'jongere' grotten zijn menselijke resten gevonden. 'In een aantal gevallen weten we dat ze niet uit de grotten weg konden, omdat de Romeinen buiten waren. Dat blijkt uit notities van de vluchtelingen en uit resten van die kampementen die zijn gevonden.'

Kwetsbaar

Dit zijn de verhalen die Popović als gastconservator wil vertellen. 'Ik ben het afgelopen jaar de helft van mijn tijd aan de tentoonstelling kwijt geweest.' Maar ook daarvoor was hij er al mee bezig. 'Het idee stamt uit 2008, toen ik een presentatie heb gehouden over het Qumran Instituut voor het bestuur van het Ubbo Emmius Fonds. Ik deed de suggestie een tentoonstelling te organiseren en collegevoorzitter Sibbrand Poppema pakte dat op en vooral bestuurslid Jan Overmeer van het UEF. Overmeer (alumnus economie 1969) had contact met het Drents Museum, dat enthousiast reageerde. En daarna ben ik aan de slag gegaan om in Israël toestemming te krijgen.' Om het kostbare materiaal uit Qumran naar Nederland te krijgen waren bijvoorbeeld garanties van het ministerie van Buitenlandse Zaken nodig. 'En de rollen zijn kwetsbaar, ze kunnen maximaal drie maanden tentoongesteld worden. Dus halverwege zullen we ze vervangen door nieuwe exemplaren. Mensen moeten dus zeker twee keer komen kijken!'

In december 2011 bleek de tentoonstelling organisatorisch haalbaar, vanaf die tijd werkt Popović aan de invulling. 'En m'n wetenschappelijk werk gaat ook door – het is dus wel een tropenjaar.' Wanneer de tentoonstelling loopt, komen daar nog lezingen bij, een symposium en zijn oratie, op 10 december 2013. 'Maar ik durf nu al te zeggen: het wordt een mooi jaar.'

TEKST > RENÉ FRANSEN

Mladen Popović (1977) studeerde theologie aan de RUG, met speciale aandacht voor bijbelwetenschap, archeologie en spijkerschrift.

Ook werkte hij mee aan archeologisch onderzoek in Meggido en Jeruzalem. Hij promoveerde in 2006 cum laude aan de RUG op onderzoek naar astrologische en fysiognomische teksten in de Dode Zeerollen in vergelijking met Mesopotamische en Grieks-Romeinse geleerdenculturen. Een deel van het onderzoek vond plaats aan de Katholieke Universiteit Leuven en Yale University. Na een periode als postdoc in Leuven werd hij in september 2007 aangesteld als directeur van het Qumran Instituut van de RUG en sinds januari 2010 heeft hij een tenure track aanstelling voor de leerstoel Oude Testament en Vroege Jodendom.

> www.rug.nl/research/centre-for-religious-studies/qumran-institute/

Meer over Mladen Popović op

> www.rug.nl/inbeeld

Zie ook video op

> www.rug.nl/unifocus

van 20 juni 2012

De tentoonstelling 'De Dode Zeerollen' loopt van 9 juli 2013 tot en met 5 januari 2014 in het Drents Museum te Assen.

> www.drentsmuseum.nl

Gruttoleven in stripvorm

Het Friese platteland heeft Ysbrand Galama gevormd tot een man met bijzondere bezigheden. Zo komt hij als fierljepper uit in de hoogste categorie, de topklasse. Daarnaast is hij in dienst van de RUG als weidevogelonderzoeker, achter de computer maar vooral in het veld. In Zuid-West Friesland, waar hij opgroeide, ringt en volgt hij grutto's, zoekt nesten en onderhoudt contacten met de agrariërs over het weidevogelbeheer. Toen trekvogelhoogleraar Theunis Piersma ontdekte dat Galama bovendien strips tekende over de 'skriezen' werd ook deze hobby een serieuze zaak. Sinds februari publiceert het *Friesch Dagblad* dagelijks een strip van Galama over het leven van de grutto's tijdens het broedseizoen. Wellicht worden ze dit jaar bovendien uitgegeven als boek.

Zie ook de website over de Koning van het Weiland, www.keningfanegreide.nl

Drie keer anderhalf miljoen

Drie Groningse wetenschappers krijgen ieder anderhalf miljoen euro om de komende vijf jaar onderzoek te doen en een onderzoeksgroep op te bouwen. Zij ontvangen een Vici uit de Vernieuwingsimpuls van NWO.

Herman de Jong, hoogleraar economische geschiedenis, gaat de welvaartsparadox van de jaren 1930 onderzoeken, toen de economische crisis gepaard ging met een duidelijke welzijnsverbetering. Wat was oorzaak en wat gevolg? Om levenskwaliteit draait ook het onderzoek van Tineke Oldehinkel, hoogleraar Levensloopepidemiologie van veelvoorkomende psychiatrische stoornissen aan het UMCG. Hoe ontstaat het onvermogen om plezier te beleven en op welke manieren uit het zich? Gegevens uit de TRAILS-studie, waarin een grote groep jongeren meer dan tien jaar is gevolgd, kunnen daarbij verhelderend zijn. Een andere onderzoeksvraag is: hoe kan het plezier teruggewonnen worden? Wellicht met bungee jumpen?

Sijbren Otto is adjunct-hoogleraar Systems Chemistry bij het Stratingh Instituut. Hij vraagt zich af of kunstmatige chemische systemen van zelfassemblerende en -repliceerende macromoleculen net als levende organismen een Darwiniaanse evolutie kunnen ondergaan. (Zie ook [Sijbren Otto op YouTube.com](http://www.youtube.com))

Eerste leergang Cultuuronderwijs

De Faculteit der Letteren start in april 2013 samen met het Museumhuis Groningen de eerste post-HBO/WO academische Leergang Cultuuronderwijs. Versterking van de theoretische onderbouwing van cultuuronderwijs past in de jongste ontwikkelingen. Aspecten als cultuur, cultureel bewustzijn, media, kunsten, erfgoed en filosofie komen in hun onderlinge samenhang aan bod. De leergang is bestemd voor leidinggevend, opleiders en ontwikkelaars in het cultuur-educatieve veld en staat onder leiding van Barend van Heusden, hoogleraar Cultuur en Cognitie en universitair docent Eelco van Es, beiden van de afdeling Kunsten, Cultuur en Media. Het Museumhuis Groningen is een koepelorganisatie en kennis- en adviescentrum voor musea en erfgoedinstellingen in de provincie Groningen.

Premier Rutte bezoekt Groningen

FOTO JEROEN VAN KOOTEN

'Groningen ontwikkelt zich uitstekend als de kennis- en innovatiestad van Nederland,' concludeerde premier Rutte na zijn werkbezoek op 30 januari jl. aan de RUG en de Hanze Hogeschool. In de Linnaeusborg werd hij ontvangen door Lubbert Dijkhuizen, wetenschappelijk directeur van het Carbohydrate Competence Center (CCC). Bedrijven uit de zuivel-, aardappel- en suiker-

industrie waarmee het CCC samenwerkt, lieten de premier zien hoe ze de laatste biotechnologische ontwikkelingen toepassen om vernieuwde producten op de markt te brengen. Ook ging Rutte langs bij CUBE050, een initiatief van universiteit en Hanze Hogeschool waar ondernemende studenten de eerste stappen richting een eigen bedrijf kunnen zetten. Hij sprak met Aaldrik Haijer, die daar als student chemische technologie het ingenieursbureau Water and Energy Solutions heeft gestart. Meer over het CCC op pagina 12 en 13. Video over Aaldrik Haijer op www.rug.nl/unifocus van 10 oktober 2012.

Beginnende hardlopers

Dit voorjaar is een groot wetenschappelijk onderzoek gestart onder beginnende hardlopers om meer inzicht te krijgen in gezondheidseffecten van een hardloopp programma en op het mogelijk ontstaan van hardloopleesures. De studie wordt gecoördineerd door bewegingswetenschappers van het UMCG en uitgevoerd door vijf UMC's in samenwerking met de Atletiekunie. Het onderzoek (nlstarttorunstudie.nl) vindt plaats onder deelnemers van het jaarlijkse Start to Run-trainingsprogramma van de Atletiekunie (starttorun.atletiekunie.nl).

Eten aan lange tafels in Stad

Het is zaterdag 14 juni 2014. Door de hele binnenstad van Groningen staan lange, gedekte tafels. Er wordt gegeten, gedronken en gelachen. Alumni eten er met oude bekenden uit hun studietijd. Deze 'Siciliaanse' lunch tijdens het alumniweekend van 13, 14 en 15 juni maakt deel uit van het 4∞-lustrumfeest, waarmee de RUG volgend jaar haar 400-jarig bestaan viert.

Over ruim een jaar is het zover: dan viert de RUG een maand lang haar 80e lustrum. Het wordt een feest voor de hele Groningse universitaire gemeenschap, inclusief al die alumni die met het DNA van Groningen in hun genen over de wereld zijn uitgewaaid.

De RUG400-viering is voor oud-studenten een mooie reden om weer eens terug te komen naar Stad. Voor één dag – om het grote feest van zaterdag 14 juni mee te maken – of voor het hele weekend. Een kijkje nemen bij je oude studentenvereniging, herinneringen ophalen met jaargenoten of ouderwets genieten van een biertje op een terras op de Grote Markt.

Er valt veel te beleven, laat het Lustrumbureau weten. Een greep uit het aanbod: tentoonstellingen in drie musea, de eerste roeirace tussen de achten van Groningen en Münster, 'Aletta de

Musical' in de Stadsschouwburg en het grote eindfeest op zaterdagavond.

Iconen

Het Lustrumbureau helpt alumni graag om er een geweldig, nostalgisch feest van te maken. Het liefst natuurlijk met bekenden van toen: huisgenoten en studievrienden, jaargenoten en docenten, al die mensen die de studietijd in Groningen zo bijzonder hebben gemaakt. Lustrumcoördinator en alumna Els van den Berg: 'Op zaterdag 14 juni organiseren we een lunch op zijn Siciliaans: samen eten aan lange tafels in de binnenstad, waarbij studiegenoten elkaar kunnen ontmoeten. We nodigen ook mensen uit die voor veel alumni een inspiratiebron zijn geweest. Dat kan de docent zijn die grote indruk maakte, de amanuensis bij wie je terecht kon als je experiment niet wilde lukken of

de portier met wie je elke ochtend grappen maakte. Kortom, mensen die nog steeds glashelder op je netvlies staan.' Suggesties voor dergelijke iconen kunnen alvast worden doorgegeven via de eigen alumnivereniging of anders via e-mail rug400@rug.nl.

Gift for Infinity

Het lustrum staat in het teken van 'For Infinity' oftewel 4∞. Van den Berg: 'Daarmee willen we uitdrukken dat de RUG een rijke historie combineert met ambitie voor de toekomst. Al vier eeuwen proberen we als universiteit met onderzoek en onderwijs bij te dragen aan een duurzamer en evenwichtiger wereld. En omdat we als alumni de in Groningen opgedane kennis en inzichten de rest van ons leven meenemen, waar we ook heengaan, geven we met ons allen het DNA van Groningen door aan de toekomst.' Met een Gift for Infinity, een cadeau van alle betrokkenen bij RUG 4∞, kunnen we daar nog verder gestalte aan geven. 'De opbrengst, van bijvoorbeeld een Gift 4∞ Diner en andere activiteiten, wordt dan besteed aan een onderzoeksproject, een door het publiek ingegeven en nog te bepalen doel. Zo werken we al feestend mee aan de RUG van de toekomst. 4∞ dus.'

Houd over de lustrumviering de site www.rug400.nl in de gaten of volg het Lustrumbureau op [facebook.com/rug400](https://www.facebook.com/rug400) en [Twitter @rug400](https://twitter.com/rug400). Video op www.rug.nl/unifocus van 23 januari 2013.

TEKST > MARJAN BROUWERS

Word supporter van de Noordse stern

Het uitrusten en volgen van één vogel met een geolocator kost al met al 500 euro. Om zijn onderzoek meer jaren achtereen uit te kunnen voeren heeft Maarten Loonen 40.000 euro nodig. Wilt u hem daarbij helpen? Word dan supporter van de Noordse stern, doneer een bedrag en breng deze actie onder de aandacht van uw vrienden en kennissen. Afhankelijk van de hoogte van uw gift krijgt u ook iets terug: variërend van een foto van de Noordse stern als screensaver of een e-mail met 'vluchtgegevens' tot een 'meet and greet' met Maarten Loonen. U kunt ook een vogel 'adopter' en hem dan zelf een naam geven.

Op www.rugsteuntstern.nl leest u hoe u supporter wordt van de Noordse stern.

Ter adoptie aangeboden: Noordse stern

FOTO CECILIA SANDSTRÖM

De Noordse stern is een sensationele vogel. Hij vliegt ieder jaar van de Noordpool naar de Zuidpool én weer terug. Hoe verloopt zo'n reis en wat is de vliegroute? Dat is wat dierecoloog Maarten Loonen intrigeert. Met piepkleine computertjes om de poten van de sterns wil hij hun trek gedetailleerd in kaart brengen. Om een groter publiek deelgenoot te maken van zijn onderzoek biedt hij zijn bijzondere vogels 'ter adoptie' aan.

Maarten Loonen is vooral bekend van zijn onderzoek aan ganzen. Daartoe woont hij al 25 jaar lang iedere zomer in het Noordpooldorpje Ny-Ålesund op Spitsbergen, waar ze broeden. Om de ganzen overal te kunnen volgen maakt hij onder meer gebruik van zenders. 'Dat is bij kleinere vogels niet mogelijk, omdat die zenders veel te zwaar zijn. Daar zouden ze te veel last van hebben.' Maar nu is er sinds enige tijd een apparaatje op de markt met nieuwe mogelijkheden: de geolocator. Deze bevat geen gps, maar meet de daglengte. Door de nauwkeurige registraties daarvan kunnen onderzoekers precies bepalen waar een vogel zich op een bepaald moment bevond. Een nadeel van deze geolocators is dat je de vogels niet tijdens hun reis kunt volgen, zoals met een zender. Je moet ze dus na een jaar terugvangen om de geolocator uit te kunnen lezen. Maar het grote voordeel van de geolocator is het lage gewicht. 'Ze wegen 0,6 gram, net zoveel als een metalen pootring.'

In Ny-Ålesund nestelen behalve ganzen ook veel Noordse sterns. 'De nesten zitten werkelijk overal,' vertelt Loonen. 'Als je er te dicht langs loopt, komen ze je aanvallen. Ze pikken op je hoofd, maken veel herrie en poepen vaak in hun vlucht.' De felle maar elegante beestjes worden dan ook wel 'schijtvogels' genoemd.

Loonen heeft geen hekel aan ze. Integendeel. 'Het zijn kleine vogels, maar met een fantastische vliegprestatie. Ze vliegen ieder jaar helemaal van de Noordpool naar de Zuidpool en weer terug, gemiddeld zo'n 70.000 km. Dankzij de lange zomerdagen aan de polen vangen ze zo jaarlijks het meeste daglicht van alle dieren op de wereld. Toch vraag je je af waarom die vogels zo ver vliegen. Ze nestelen 's zomers op de Noordpool, maar daar is in de winter niet aan voedsel te komen. Waarom ze daarvoor dan helemaal naar de Zuidpool vliegen is een raadsel.'

Gemakkelijk te vangen

Om achter het raadsel te komen heeft Loonen in de zomer van 2012 twintig Noordse sterns met een geolocator uitgerust. Hij hoopt deze vogels dit voorjaar in hun vaste broedgebied terug te vangen en zo informatie te krijgen over hun trekroute. 'Er is vanuit Groenland al eens een dergelijk onderzoek gedaan,' vertelt hij. 'Daaruit bleek dat een deel van de populatie langs de kust van Zuid-Amerika vloog, terwijl een ander deel via de kust van West-Afrika trok.' Over de route vanaf Spitsbergen is echter nog niets bekend. 'Misschien nemen "onze vogels" wel allemaal dezelfde weg via Europa. Maar het zou ook kunnen dat een deel oversteekt naar Amerika.'

Het aanbrengen van de eerste geolocators leverde weinig problemen op. De Noordse stern blijkt gemakkelijk te vangen en te hanteren. Iets lastiger is het wanneer hun eieren al zijn uitgekomen: ze vallen dan iedereen aan die in de buurt van het nest en hun kuikens komt. Met behulp van een zogeheten mistnet bleken ook deze oudervogels nog goed te vangen. Ze lijken bovendien geen nadelen te ondervinden van het ding aan hun poot. Na de eerste schrik vliegen ze weg, maar binnen vijf minuten gaan ze weer over tot de orde van de dag: verder met broeden of met het voeren van hun jongen.

De moeilijkste klus moet nu nog komen: de vogels met de geolocator op de Noordpool terug zien te vinden. En ze gaan niet altijd naar dezelfde plek terug... 'Maar als we ze niet direct vinden, is het ook niet erg. Ik ben er toch ieder jaar. Misschien vind ik ze in 2014 of 2015.'

Klimaatverandering

De vliegroute achterhalen is niet het enige doel van het onderzoek. 'Het is ook interessant om te kijken wat de verandering van het klimaat op Spitsbergen en op de rest van de wereld voor invloed heeft op de Noordse stern. Ooit kwam de timing van broeden heel precies, omdat er slechts een korte voedselpiek was op Spitsbergen. Als gevolg van klimaatverandering is die periode veel langer geworden. Je ziet dat terug in de broedtijd van de vogels. De een broedt heel vroeg, de ander heel laat.' Over het effect van die timingsverandering op de trekroute en de overlevingskansen van de Noordse stern is nog niets bekend. Ook daarin is Loonen geïnteresseerd. 'Als je meer kennis hebt over het effect van de wereldwijde klimaatverandering op soorten, kun je ze ook effectiever beschermen wanneer dat nodig is.' Ook effecten van ziekten en vervuiling kunnen veel beter onderzocht worden als eenmaal bekend is wanneer de vogels op welke plaats zijn.

Nu Loonen eenmaal met zijn onderzoek bezig is, rijzen er meer vragen. 'Het is ook interessant een vogel meer jaren achtereen te volgen. Bijvoorbeeld om erachter te komen of hij ieder jaar dezelfde route neemt.' Het liefst volgt Loonen ook de jongen uit een nest. 'Dat onderzoek brengt wel meer risico mee,' weet hij. 'De kans dat jonge vogels op dezelfde plek terugkomen is kleiner. Bovendien duurt het minstens twee jaar voordat die gaan nestelen en te vangen zijn.' Als het 'adoptieproject' dat hij is gestart samen met hetubbo Emmius Fonds van de RUG. (zie kader op pagina 22) genoeg oplevert, zal Loonen ook deze vragen kunnen beantwoorden.

FOTO MAX KÖNIG

Maarten Loonen (1961) rondde zijn studie biologie aan de RUG in 1987 af en promoveerde er in 1997. Hij is als universitair docent Arctische ecologie en als onderzoeker verbonden aan het Arctisch Centrum van de RUG. Zijn onderzoek in Spitsbergen begon met ganzen, maar breidde al gauw uit naar grassen, vossen, ijsberen en nu ook de Noordse stern. Zie verder op www.maartenloonen.nl

Zie ook video op www.rug.nl/unifocus van 23 mei 2012.

TEKST > CHRISTINE DIRKSE

De headhunter belt je gewoon op

Waarom zou een instelling een headhunter in de arm nemen? Je kunt toch ook een advertentie plaatsen? Trouwens, wat doet zo'n headhunter eigenlijk? RUG-alumni **Tom Geerdink** en **Gerald Knol** van Holtrop Ravesloot & Partners geven een inkijkje in hun werk.

Executive search, het opsporen van geschikte kandidaten voor leidinggevende functies, zo omschrijft Holtrop Ravesloot & Partners zijn diensten. Headhunting is de straatbenaming. Tom Geerdink en Gerald Knol hebben geen bezwaar tegen de term. Enthousiast vertellen zij over het kantoor in Amstelveen waar zij werken. Althans, Knol werkt er nog steeds, Geerdink is onlangs elders aan de slag gegaan.

Knol schetst kort de geschiedenis van het bedrijf: 'Cor Holtrop was de eerste headhunter van Nederland. Hij begon als testpsycholoog, werkte bij Hoogovens en later zelfstandig. Hij

testte kandidaten voor posities bij opdrachtgevers. Eerst rekruteerde hij mensen via advertenties. Toen er op een gegeven moment geen geschikte kandidaat reageerde, is hij rechtstreeks mensen gaan bellen om hen te interesseren voor een nieuwe uitdaging. Zo is hier het headhunting ontstaan.'

Later, in de jaren zeventig, kwam Wim Ravesloot erbij. Aanvankelijk richtte het kantoor zich alleen op het bedrijfsleven, vanaf eind jaren negentig ook op de publieke sector. Een omvangrijk bestand van geschikte en bekende kandidaten is misschien wel de belangrijkste 'asset' van een headhunter.

Holtrop Ravesloot werkt actief aan opbouw en onderhoud ervan, onder meer via LinkedIn. Dit is het dagelijks werk van de researchafdeling. Een manier om iemand in je bestand te krijgen is hem of haar gewoon op te bellen. 'De meeste mensen stellen dat op prijs, ook als ze nog nooit van ons gehoord hebben,' zegt Geerdink. 'En het kan het begin zijn van een langdurige relatie.'

Toezicht houden

Het Amstelveense bedrijf richt zich op drie groepen leidinggevend. In de eerste plaats directeurs en leden van een raad van bestuur.

‘In de eigen organisatie blijven gevoelige punten vaak onbenoemd. Wij kunnen die aan de orde stellen.’

In de tweede plaats mensen voor raden van commissarissen en raden van toezicht. ‘Ook bij de invulling van de tweede soort posities heeft een headhunter toegevoegde waarde,’ zegt Geerdink. ‘Tot voor kort werd zo’n vacature veelal via coöptatie en eigen netwerk ingevuld. Maar toezicht is geen hobby, zoals wel blijkt uit de recente ontsparingen. Toezichthouders worden steeds vaker aangesproken op hun verantwoordelijkheden. Het is goed een raad eerst door te lichten: welke kennis en ervaring zijn al in huis, welke ontbreekt nog? Wat betekent dat voor het profiel van het nieuwe lid?’

In de derde plaats beschikt Holtrop Ravesloot over een bestand van young executives: ‘Mensen tussen 35 en 40 die herkend worden als leidinggevende talenten,’ zegt Knol. ‘Zij bereiden zich voor op een topfunctie en het behoort tot ons vak om deze mensen vroegtijdig te leren kennen en te volgen. In alles staat de “fit” tussen persoon en positie voorop,’ benadrukt hij. ‘Het karakter moet passen bij de vacature en bij de sector waar iemand komt te werken. Daar kijken wij heel goed naar.’

‘Een headhunter kan bij de invulling van een vacature belangrijke elementen toevoegen,’ vervolgt Knol. ‘In de eigen organisatie blijven gevoelige punten vaak onbenoemd. Wij kunnen die aan de orde stellen. Vaak komen wij op een moment binnen dat er verschil van mening bestaat over het geschikte profiel. Het inleven in een organisatie is voor ons van belang. Daarom praten wij met relevante stakeholders binnen de organisatie. Zo kunnen we consensus en draagvlak creëren voor het profiel van de kandidaat. Nog een punt: vanuit oogpunt van bestaande relaties kan het voor een bedrijf not done zijn om iemand van de concurrent te benaderen. Wij kunnen dat wel.’

Publieke sector

Een punt dat tijdens het interview steeds opnieuw opduikt, is de verzakelijking van de publieke sector: binnen zorg en onderwijs wordt steeds meer marktgericht gedacht. Ziekenhuizen en universiteiten moeten ‘meer doen met minder middelen’. Dat vraagt om doelmatigheid en efficiency. Knol: ‘De publieke sector is in transitie en kandidaten uit andere sectoren kunnen daar iets aan toevoegen. Zie het als een kruisbestuiving tussen de verschil-

lende sectoren, iets wat wij graag bevorderen.’ ‘Dat hoeft zeker niet in te houden dat mensen vanuit het bedrijfsleven naar zorg of onderwijs komen om daar het grote geld te gaan verdienen,’ zegt Geerdink. ‘Het kan ook zijn dat ze zich breder willen inzetten voor de maatschappij, meer dan bij een particulier bedrijf mogelijk is.’

Kritische omgeving

De misstanden in de top van woningcorporaties en thuiszorginstellingen staan los van deze verzakelijking, zegt Geerdink: ‘Dat laatste is vooral een kwestie van onvoldoende checks and balances. Ik ben zelf directeur geweest bij Twynstra Gudde en ik heb altijd gezorgd voor een kritische omgeving. Ik wilde niet dat mensen mij naar de mond gingen praten.’

Vanuit Holtrop Ravesloot waren Geerdink en Knol betrokken bij de aanstelling aan de RUG van Jan de Jeu tot lid van het College van Bestuur en Marion Stolp als hoofd Human Resources. Over de match met De Jeu vertelt Geerdink: ‘De universiteit zocht iemand met een Groningse achtergrond, maar ook met een bedrijfsmatige instelling; iemand met verstand van vastgoed en human resource management. Jan de Jeu werkte net als ik ooit bij organisatieadviesbureau Twynstra Gudde. Ik kende hem dus persoonlijk en zo is het contact ontstaan.’

Geerdink en Knol onderhouden nauwe contacten met de Groningse universiteit. Beiden hebben gastcolleges gegeven bij de Faculteit Economie & Bedrijfskunde. Daarnaast geeft Geerdink colleges bij AOG School of Management en is hij binnen het Ubbo Emmius Fonds bezig met het opzetten van de alumnikring Oost-Nederland. ‘In het oosten van Nederland wonen veel mensen die in Groningen gestudeerd hebben. Hen proberen wij betrokken te houden bij de universiteit.’ De RUG zou overigens nog meer aan haar profiel kunnen doen, vindt hij. ‘De afzonderlijke faculteiten bezitten veel autonomie – uniek voor Nederland – maar dat leidt er ook toe dat de universiteit als geheel weinig gezicht heeft. Waar sta je voor? Wat is je missie? De RUG zou bijvoorbeeld maatschappelijke doelen kunnen adopteren.’

TEKST > JOS OVERBEEKE

Tom Geerdink

(1956) behaalde aan de RUG zijn kandidaats psychologie en in 1981 doctoraal bedrijfskunde. Tevens volgde hij courses aan de Columbia University New York en Harvard. Vele jaren werkte hij bij organisatieadviesbureau Twynstra Gudde, onder meer als directeur en als voorzitter. Hij was ook algemeen directeur bij Avéro Achmea verzekeringen. In 2005 werd hij partner bij Holtrop Ravesloot & Partners, waar hij zich bezighield met de zakelijke dienstverlening en de non-profitsector. In januari stapte hij over naar 365, de opvolger van Arboned. Geerdink is mede-auteur van verschillende boeken, waaronder *Opdrachtgever en interim-manager*.

Gerald Knol

(1981) behaalde in Groningen zijn bachelor bedrijfskunde en in 2007 zijn master Human Resource Management. Tevens volgde hij de cursus ‘filosofie van een wetenschapsgebied’. Aan de Rotterdam School of Management deed hij de cursus ‘Finance for non-financials’. Korte tijd was hij als (parttime) onderzoeksmedewerker verbonden aan de RUG. In 2009 stapte hij over naar Holtrop Ravesloot & Partners, eerst als research consultant en sinds 2011 als consultant. Gerald richt zich primair op directie- en bestuursfuncties binnen de non-profitsector, voornamelijk zorg en onderwijs. Daarbij let hij vooral op young executives.

BRUG

Zaterdag 6 april viert alumnivereniging BRUG (bedrijfskunde) haar lustrumfeest met o.a. de cabaretgroep MIER en sprekers Huibert de Man en Philip Wagner. Tijd: 14.30-20.30 uur. Locatie: Amersfoort. Aanmelden kan via de vernieuwde BRUG-website: www.brug.net. Nog geen lid? Stuur dan een mail naar info@brug.net met je contactgegevens!

ENGLISH LANGUAGE AND CULTURE

Were you enrolled for the study of English Language & Culture in the period 2000-2010? Then this is a message for you! The RUG alumni association for English Language and Culture is organizing a reunion on **Saturday 6 April** in Groningen's newest Irish Pub, O'Malleys, in the Oosterstraat. Join us from 13:30 to 16:30 and catch up with old class mates and (former) teachers. Contact: j.p.m.jansen@rug.nl. (or decide at the last moment!) Admission: free (members), € 10 (non-members).

aEB

Op **19 april** is voor oud-studenten (VERAF) economie en bedrijfskunde het aEB Symposium met als thema 'WERK: een inkijk in de arbeidsmarkt van de toekomst'. Sprekers zijn onder meer alumna en voormalig staatssecretaris Paul de Krom, directeur Randstad Marjolein ten Hoonte en RUG-hoogleraar Bernard Nijstad. Plaats: Zwolle.

Tijd: 15.00-20.00 uur. Kosten (inclusief aEB / VERAf diner): € 35. Deelname is gratis voor aEB-donateurs en VERAf-leden. Opgeven? Stuur een mail met uw persoons- en werkgegevens naar alumni@ebfgroningen.nl.

GLV IDUN

In 2013 organiseert GLV Idun van **31 mei t/m 2 juni** een zeilweekend voor alumni levenswetenschappen. Kosten: € 120 voor leden en € 130 voor niet-leden. Opgeven kan via alumni@idun.nl.

MIK

Om alvast vrij te houden in de agenda: Alumnivereniging MIK (Masters in de Kunsten) is in augustus opnieuw present tijdens het Groninger theaterfestival Noorderzon met een bijzondere activiteit. Vorig jaar was er een MIK-avond met twee voorstellingen (Camille Boitel en dansgroep Compagnie Par Terre), een vakinhoudelijke inkijk (door festivaldirecteur Femke Eerland) en een borrel. Kijk voor meer informatie en een verslag op www.rug.nl/let/mik.

Schenken anno 2013; aandeel onderwijs en onderzoek groeit!

Charitas is een interessant onderwerp omdat de meeste Nederlanders regelmatig doneren. We geven massaal aan goed doelen en gaan hiermee, crisis of niet, gewoon door. Ieder jaar een beetje meer. In het najaar van 2012 verscheen een rapport van onze grootste staatsbank, waaruit blijkt dat de jaren waarin giften aan goede doelen krompen, schaars zijn. Bent u ook nieuws-

gierig wie wat geeft aan wie? Het meest recente onderzoek van de Vrije Universiteit (Th.N.M. Schuyt e.a., 2011) laat zien dat gezinnen, dus particulieren, de voornaamste donoren zijn. Bedrijven volgen en de vijf vergunninghoudende loterijen, die hun opbrengsten afdragen aan goede doelen, sluiten het rijtje. Nalatenschappen vormen een relatief kleine bron, maar het aandeel stijgt. Kerken ontvangen bijna een vijfde van alle giften. Gezondheid, bijna even goed bedeed als sport, komt op de derde plaats. 92% van de Nederlandse gezinnen draagt op enigerlei wijze bij aan een goed doel. En 90% van onze jongeren tussen 18 en 34 jaar geeft regelmatig! In ons land wordt in totaal (meting 2009) door gezinnen bijna € 2 miljard gedoneerd. In de VS is de bereidheid om te geven het grootst. Nederland staat na Engeland op de 6e plaats, net voor Canada. Het markttaandeel van de verschillende sectoren verandert met de tijd. De laatste jaren dalen kerk en levensbeschouwing, maatschappelijke en sociale doelen en internationale hulp. De giften aan gezondheidsfondsen zijn tussen 1995 en 2001 zijn bijna gehalveerd, maar stijgen nu weer. Cultuur en onderwijs & onderzoek zitten in de lift! Het Ubbo Emmius Fonds merkt dat de alumni van onze Rijksuniversiteit ieder jaar een beetje meer teruggeven aan hun Alma Mater. U zet dus een trend. Wij zijn u hiervoor buitengewoon erkentelijk! De motivatie om bij te dragen aan goede doelen hangt samen met imago en vertrouwen. Men geeft gemakkelijker aan een doel waarvan men weet dat het blijvend is. Voor universiteiten is dat niet zo moeilijk, zeker niet als het al 4 eeuwen meegaat met z'n tijd. Openheid en transparantie zijn kernwoorden bij het vinden en binden van gevers. De Alumnikringen van het Ubbo Emmius Fonds koppelen schenker en wetenschapper aan elkaar; de wetenschapper legt ieder halfjaar persoonlijk verantwoording af en licht de plannen voor de komende tijd toe. Dit creëert de betrokkenheid die de donateur anno 2013 belangrijk vindt. De robuustheid van onze universiteit maakt dat we geen vergeefs beroep op u doen.

Tienke Koning is directeur Ubbo Emmius Fonds

Alumnus van het Jaar

Wie wordt Alumnus van het Jaar 2013 en mag zich straks aansluiten bij het gezelschap van voorgangers Matthijs Bierman, Stine Jensen, Jelle Brandt Corstius en Jeroen Smit?

U kunt opnieuw uw nominatie doorgeven. De Alumnus van het Jaar heeft een bijzondere bijdrage geleverd aan de maatschappij, de wetenschap, sport of cultuur; is een inspiratiebron voor anderen; én geldt als een belofte voor de toekomst.

Kent u iemand die in aanmerking komt voor de onderscheiding Alumnus van het Jaar 2013? Geef hem of haar dan op voor 15 april 2013 bij de afdeling Alumni relaties en Fondswerving: P.R.Osei@rug.nl of (050) 363 7621.

Alumnireizen 2013: laatste kans om deel te nemen

FOTO KARIN MAUVE

Op zoek naar een heel bijzondere reisbestemming dit jaar? Ga dan mee met de alumnireis naar Groenland of met de reis naar Bhutan en Sikkim.

GROENLAND

De reis naar Groenland vindt plaats van

29 augustus tot 12 september 2013 onder leiding van hoogleraar Arctische en Antarctische studies prof. Louwrens Hacquebord. Aanmelden voor deze reis kan tot 15 april a.s. door een e-mail te sturen naar l.hacquebord@rug.nl.

BHUTAN EN SIKKIM

De 19-daagse alumnireis naar Bhutan en Sikkim begint op **4 november en eindigt op 21 november 2013**. De boeddhistische cultuur staat tijdens deze reis centraal, met bezoeken aan mooie kloosters, tempels en kloosterburchten en een indrukwekkend religieus festival. Aanmelden voor deze reis doet u door een e-mail te sturen naar info@atma-asia.nl.

Op www.rug.nl/alumni/reizen vindt u meer informatie over beide alumnireizen.

Een nuchtere Drent, oud-topzwemmer, energiek en gedreven. Zit liever bij de klant thuis dan op het ABN AMRO-hoofdkantoor op de Zuidas in Amsterdam. Jaap Rumph (36), districtsdirecteur in Groningen, noemt zichzelf een ondernemende bankier en deelt zijn 06-nummer kwistig uit aan zijn relaties. 'Ik heb liever dat klanten een keer te vaak bellen dan dat ze met niet kunnen bereiken als het echt nodig is.' Met zijn praktische instelling kreeg hij behoefte aan meer diepgang en koos voor het Master of Business Administration (MBA)-traject van AOG School of Management. 'Heftig, maar ontzettend leerzaam.'

Een gesprek met een bankier begint tegenwoordig meteen over geld en dan vooral over bonussen en graaiers. Rumph weet er alles van: 'Op een verjaardag gaat het daar binnen drie minuten over. Dat vind ik jammer. Die verhalen over het graaien worden uit hun verband getrokken. Was ik echt een graaiër, dan was ik al zes keer van werkgever geswitcht en zat ik nu bij de Rabobank. Nee, ik heb een mooi salaris, maar van buitensporige bonussen heb ik nooit iets gemerkt. Deze MBA-opleiding heb ik voor de helft zelf betaald, hoezo graaien? Zelfs in de goede tijden, toen ik als marketeer een landelijke, succesvolle studentencampagne bedacht met een opblaasbare chesterfield, kreeg ik geen bonus. Nou ja, een horloge van de Volvo Ocean Race van een paar tientjes. Waar je niemand over hoort, is dat dit een keiharde wereld is. Presteer je niet, dan is het exit.'

Topzwemmer

Als echte noorderling voelt hij zich prima thuis in Groningen. 'Je moet mij niet opsluiten op kantoor. Ik wil met klanten praten, grote lijnen uitzetten, zelf horen wat er speelt in mijn gebied, er zijn voor mijn klanten maar ook voor de ruim 200 medewerkers hier in de provincie.' Hij woont inmiddels weer in Ruinerwold, waar hij is geboren en opgegroeid. In Enschede volgde hij de

Master of Business Administration (MBA)

International Business School, maar hij was bepaald geen briljante student. Hij ging volledig voor de topsport. 'Ik zwom veertien uur per week en bereikte de landelijke top, maar daarna was het voorbij. Mijn lichaam werkte niet meer mee. De vraag was toen: wat nu? Van huis uit werd gestimuleerd om maar naar Nyenrode te gaan, maar dat wilde ik niet.'

Zijn hbo-studie deed hij deels in Amerika en Zuid-Afrika. Als razende reporter voor het Wereld Water Forum interviewde hij in Zimbabwe en Den Haag prins Willem-Alexander. In die periode liep hij toevallig een recruiter van ABN Amro tegen het lijf, een bank waar hij totaal niet bekend mee was. 'Bij ons in het dorp zat iedereen bij de Bondsspaarbank of de Rabobank. Als trainee heb ik dat eerste jaar alle hoeken van de bank gezien. Elke maand liepen we ergens stage: we financierden kotters in Urk en deden zaken met de tapijt-industrie in Genemuiden.' Na dat jaar solliciteerde hij op een functie als kantoordirecteur in Zwartsluis. 'Nadat ze waren uitgelachen, mocht ik het proberen en was ik met mijn 23 jaar de jongste directeur van het land. Man, wat is me dat tegengevallen; ik wist van niets. Wel een geweldige leerschool, natuurlijk.'

Genationaliseerd

Na deze vuurdoop ging het crescendo met zijn loopbaan en volgden verschillende functies in het noorden en op het hoofdkantoor. Hij was net op de Veluwe begonnen als districtsdirecteur, toen Fortis ABN Amro overnam. 'Dat was zo'n frustrerende tijd. Onvoorstelbaar dat zo'n goede bank zo maar kon worden opgekocht. En toen ging het nog helemaal mis ook. Men riep dat wij geen goede bank waren, maar onze solvabiliteit was prima. We zijn gewoon opgekocht door mensen die zich in ons hebben verslikt. Ik zat te vergaderen in Amsterdam met alle districts- en regiodirecteuren van Nederland toen we hoorden dat we genationaliseerd waren. Dat was zo indrukwekkend. Ben meteen naar huis gereden.'

De nationalisatie is goed geweest voor de bank, vindt hij. Het vertrouwen is terug en de koers is om. 'We zijn teruggegaan in aantal banken en medewerkers en zijn ons meer en meer gaan richten op het belangrijkste: de klant! Alle gebieden zijn opnieuw ingericht en zestig procent van de districtsdirecteuren is inmiddels vertrokken. De rest moest opnieuw solliciteren. Zelf ben ik in Groningen beland als districtsdirecteur, een schitterend en groot gebied om verantwoordelijk voor te zijn. Met 17 banken, ruim 200 mensen, begeleiden we bijna 200.000 klanten. Een mooie baan die iedere dag weer anders is. We kijken veel kritischer naar de kosten en de efficiency, maar vooral naar wat de klant wil en van ons verwacht. We stellen ons nu meer dienstbaar op.'

Echtscheiding

Hoewel hij door de jaren heen heel wat opleidingen volgde, merkte Rumph in Groningen voor het eerst dat hij behoefte had aan verdieping van zijn kennis, vooral op

strategisch gebied. Hij koos voor de MBA-opleiding van AOG. 'Met mijn vrijstellingen kon ik die opleiding in één in plaats van twee jaar doen. Dat is me gelukt, daar ben ik streberig genoeg voor.' Het werd een intensief en indrukwekkend jaar. 'Elke avond en op zondag studeren. Academisch denken is heel anders dan wat ik gewend was. Ik heb geleerd dat de oplossing niet binnen tien seconden hoeft te komen. Dat moesten ze er bij mij echt inhameren; kijk er wat langer naar, bekijk het vanuit meer perspectieven. Dat pas ik zelf nu toe bij mijn mensen. Ik heb liever dat ze meer tijd nemen dan dat ze nu snel een pleister plakken en de wond volgende week weer bloedt.'

'Ik zwom veertien uur per week en bereikte de landelijke top'

Voor zijn afstudeerproject stortte hij zich op het onderwerp echtscheiding. 'Ik ben zelf een keer gescheiden en weet uit eigen ervaring hoe lastig het is om uit te vinden wat je moet regelen op financieel gebied. Hoe zit het met je bank, je testament, je pensioen? Ik heb een waardepropositie bedacht waarbij het voor de klant eenvoudiger wordt de financiën te regelen bij de bank. Vergis je niet, er scheiden jaarlijks bijna 100.000 mensen en dan heb je ook nog eens de mensen die niet getrouwd zijn of een samenlevingscontract hebben. Die groep is nog veel groter. Het gaat dan al gauw over een totaal vermogen van 1,5 miljard, alleen al bij ABN AMRO.' Mijn bank heeft het onderwerp nu ook landelijk opgepakt.' Dat past goed bij onze nieuwe aanpak: wij willen er zijn voor klanten op de belangrijkste momenten in hun leven.'

De MBA is hem goed bevallen. 'Het was me het geld meer dan waard. Ze maken je het niet gemakkelijk, daarvan moet je je bewust zijn als je eraan begint. Leen de Waal heeft me vanuit AOG geweldig begeleid in dat jaar, hij is echt medeverantwoordelijk voor mijn succes. Je zit in een kleine klas met mensen die heel andere achtergronden hebben, wat ook heel leerzaam is. Een heftig jaar, super interessant en frustrerend tegelijk. Ik ben er trots op dat ik het heb gehaald. Echt een aanrader voor managers die op zoek zijn naar de verdiepingsslag!'

TEKST > MARJAN BROUWERS

STARTDATA

dinsdag 2 april 2013

Management van Organisaties

donderdag 18 april 2013

Strategisch Programmanagement

dinsdag 23 april 2013

Talent en Organisatieontwikkeling

donderdag 25 april 2013

HR-Strategie

dinsdag 7 mei 2013

Bestuurlijk Leiderschap

donderdag 16 mei 2013

Young Leadership

donderdag 30 mei 2013

Public Strategy Course

donderdag 30 mei 2013

Summercourse Verandermanagement

woensdag 5 juni 2013

Strategisch Leiderschap

zondag 30 juni 2013

Summer Academy

dinsdag 10 september 2013

Bedrijfskunde en Leiderschap (editie Groningen)

woensdag 11 sept. 2013

Bedrijfskunde en Leiderschap (editie Leusden)

vrijdag 20 september 2013

Master of Facility Management & Vastgoed (MFM)

MEER INFORMATIE:

> www.aog.nl

Aanwinsten

Sinds de stichting in 1614 krijgt de Groningse universiteit traditioneel portretten van hoogleraren aangeboden.

Rectificatie

In het vorige nummer werd de verkeerde leerstoel vermeld bij de afbeelding en naam van Jan Jakob Anne Mooij (1945), hoogleraar neurochirurgie. Er stond abusievelijk 'Algemene literatuurwetenschap', het vakgebied van Jan Johann Albinn Mooij (1929). Hiervoor onze excuses. We plaatsen beider portretten opnieuw, nu met het juiste onderschrift.

J.J.A. Mooij

Neurochirurgie (1994-2010)
door Piet van den Boog

J.J.A. Mooij

Algemene literatuurwetenschap
(1970-1991)
door Ineke Pijn

Inlichtingen over schenking van portretten:
directeur Universiteitsmuseum Rolf ter
Sluis, r.ter.sluis@rug.nl. Meer informatie op
www.rug.nl/museum.

Tenzij anders vermeld beginnen oraties om 16.15 uur.
Meer informatie: afdeling Communicatie, tel. (050) 363 4444,
communicatie@rug.nl of raadpleeg de rubriek 'Nieuws en agenda'
op www.rug.nl. Wijzigingen en omissies voorbehouden.

RECHTSGELEERDHEID

2 april 2013

prof.mr.dr. H.E. (Hylda) Boschma
Ondernemingsrecht

11 juni 2013

prof.dr. A.J. (Andrej) Zwitter
Internationale betrekkingen

ECONOMIE EN BEDRIJFSKUNDE

9 april 2013

prof.dr. B.P. (Boudewijn) de Bruin
Financiële ethiek

7 mei 2013

prof.dr. J.E. (Jaap) Wieringa
*Onderzoeksmethoden in de
bedrijfskunde*

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

16 april 2013

prof.dr. R.J.M. (Rob) Groen
Neurochirurgie

23 april 2013

prof.dr. T.P.W. (Pieter Willem)
Kamphuisen
Interne geneeskunde

18 juni 2013

prof.dr. A.W. (Alex) Friedrich
Medische microbiologie

LETTEREN

14 mei 2013

prof.dr. J. (Jeroen) Smit
Journalistiek

21 mei 2013

prof.dr. J.S.A.M. (Hans) van
Koningsbrugge
*Geschiedenis en politiek van
Rusland*

WIJSBEGEERTE

2 juli 2013

prof.dr. J.W. (Jan-Willem)
Romeijn
Wetenschapsfilosofie

WISKUNDE EN NATUUR- WETENSCHAPPEN

28 mei 2013

prof.dr. G.J.W. (Gert-Jan)
Euverink
Biotechnologie

25 juni 2013

prof.dr. N.C. (Nico) van de Merbel
Industrial Bioanalysis

GEDRAGS- EN MAATSCHAPPIJ- WETENSCHAPPEN

4 juni 2013

prof.dr. T.A. (Tom) van Yperen
Monitoring en innovatie
jeugdzorg

GODGELEERDHEID EN GODSDIENSTWETEN- SCHAP

11 juni 2013

prof.dr. J.T.A.G.M. (Jacques) van
Ruiten
Historische hermeneutiek

28e jaargang

1e nummer/april 2013

ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laat het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@rug.nl

Internet

www.rug.nl/broerstraat5

Volg de RUG op

Redactie

Fenneke Colstee-Wieringa
Gert Gritter
Josca Westerhof
Bert Wolfkamp

Hoofredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Druk

Habo DaCosta, Vianen
Oplage 73.000

Adreswijzigingen

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

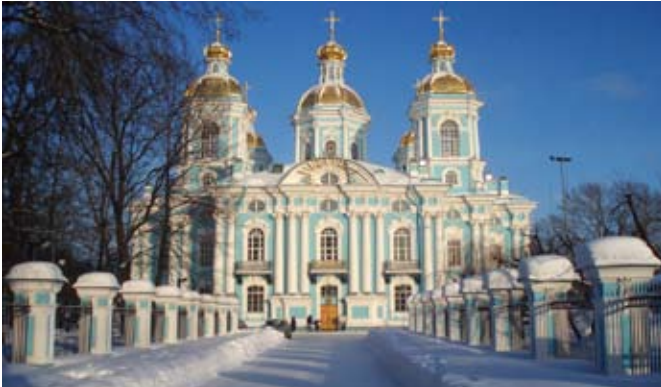
Alumnielaties RUG
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 30 61
alumni@rug.nl

rijksuniversiteit
 groningen

universiteitsmuseum

FOTO DANIEL NOORT

Dutch Knowledge - Russian Science

Van 10 mei 2013 – eind 2013

Geschiedenis van een wetenschappelijke kennisuitwisseling.

Wist u dat de moderne popmuziek veel te danken heeft aan de Russische uitvinder van de eerste synthesizer, de Theremin? En wat betekenen Russische wetenschappers als Korsakov, Mendeleev en Pavlov nu nog voor ons?

Universiteitsmuseum

Oude Kijk in 't Jatstraat 7a
Groningen
www.rug.nl/museum

Openingstijden

di t/m zo van 13.00-17.00 uur
niet op feestdagen

www.rug.nl

Weekend arrangement in het 3-sterren University Hotel

3-daags weekendarrangement

1 x ontvangst met koffie/thee en lekkernij
2 x overnachting
2 x ontbijt

€ 74,50 p.p.

(op basis van een tweepersoonskamer, toeslag
éénpersoonskamer € 15,00 per nacht)

Voor onder andere familieleden van studenten en alumni.
Voor meer informatie en reserveringen: www.rug.nl/hotel

University Hotel Groningen
Kleine Kromme Elleboog 7-b
9712 BS Groningen
050 - 311 34 24
www.rug.nl/hotel

university of
 groningen

De gehele maand april
10 euro korting*
op de enige, echte
RUG hooded sweater!

gebruik hiervoor de vouchercode: JTAGS

*vouchercode alleen geldig voor onze capuchontruien | www.rug.nl/shop | oude kijk in 't jatstraat 39

Een bul vonden ze niet genoeg. Ze haalden er nog een, in de wijsbegeerte, maar niet met het idee ermee te gaan werken. Toch is de ene alumnus nu docent beroeps-ethiek. De ander is wethouder.

JACQUELIEN ROTHFUSZ (57)

STUDIE > wijsbegeerte van 1984-1990, psychologie 1974-1982
IS > docent beroeps-ethiek Hanzehogeschool Groningen
HUIS > Geschakelde nieuwbouwwoning in Helpman, Groningen
HUISHOUDEN > getrouwd met Jaap Vis (56), sociaal-psychiatrisch verpleegkundige; tweeling Richard en Helena (23)
BRUTO JAARINKOMEN > 67.200 euro plus ca. 10.000 euro royalties/reprorechten

'Ik wilde psychotherapeut worden. Mijn vader was predikant en heeft als geestelijk verzorger in een psychiatrische inrichting in Ermelo gewerkt. Al tijdens mijn scriptie psychologie kreeg ik een baan als sociotherapeut, bij psychiatrische inrichting Groot Bronswijk in Wagenborgen. Ik realiseerde me daar dat ik het helemaal niet leuk vond de hele dag met depressieve mensen te praten. Het was in die tijd trouwens ook lastig een opleidingsplaats voor psychotherapeut te krijgen. Bovendien kreeg ik er voor een dag in de week een baan bij. Docent psychopathologie bij een lerarenopleiding voor het speciaal onderwijs. Later kreeg ik meer onderwijsbanen, dat beviel. Naast het werk heb ik de studie filosofie afgemaakt. Wat ooit was begonnen als een bijvak werd een hobby die uit de hand liep. Bij psychologie leer je van alles over hoe mensen in elkaar zitten, bij filosofie zet je dat in een context. Ik ben veel bezig geweest met Foucault, die laat zien hoe de kijk op waanzin door de geschiedenis heen steeds veranderd is.

Ik had niet het idee dat ik met filosofie werk zou gaan vinden. Maar ik was nog niet klaar met de studie, of ik kreeg een baantje bij de Groningse sociale academie, die later is opgegaan in de Hanzehogeschool. Nu ben ik daar docent beroeps-ethiek aan de opleiding Toegepaste Psychologie. Ik vind het belangrijk dat studenten stil staan bij de morele kanten van hun vak. Ik heb er ook een paar boeken over geschreven. Sinds 2009 werk ik aan een proefschrift, ik hoop in de loop van 2014 klaar te zijn. Ik mag er een deel van mijn werktijd aan besteden. Ik kijk naar een groep multiprobleem-Antillianen, hoe er met hen gewerkt wordt door verschillende hulpverleners. Zo probeer ik conclusies te trekken over machtsstrategieën en verzet.

Om mijn hoofd leeg te maken ga ik naar toneelvoorstellingen. Of naar Oerol. Ik heb zelf veel aan amateurtoneel gedaan, maar dat kan er nu even niet meer bij.'

MARNIX NORDER (47)

STUDIE > wijsbegeerte van 1987-1990, scheikunde 1983-1988
IS > wethouder (PvdA) in Den Haag
HUIS > halfvrijstaand huis uit 1920 in Drievliet, Den Haag
HUISHOUDEN > getrouwd met Claudia (49), werkzaam bij de Triodosbank; Carmen (16), Anne (13), Aus (10)
BRUTO JAARINKOMEN > 120.000 euro

'Ik vond scheikunde leuk, maar bleef met diepere waarom-vragen zitten. Als je die stelt, kom je natuurlijk onmiddellijk bij filosofie uit. Dat heb ik toen als tweede studie gedaan. Toen ik solliciteerde als beleidsmedewerker straling bij het toenmalige ministerie VROM waren er 120 sollicitanten. Ze namen mij vanwege die tweede studie. Na vier jaar werd ik coördinator veiligheid en transport bij hetzelfde ministerie. Hoewel ik vanaf 1990 lid was van de PvdA, had ik een politieke carrière niet bewust voor ogen. Maar het bleek veel makkelijker erin te rollen dan ik dacht. Lid worden en actief worden, dan ben je al een heel eind. In 1999 kwam ik in de parlementaire enquêtecommissie Bijlmercrash. Ik kreeg toen als broekie van 33 te maken met de grote jongens en meisjes van het veld, directeuren-generaal, ambassadeurs, dat was in een keer een ander werk- en denkniveau! In oktober van dat jaar werd ik lid van Gedeputeerde Staten in Zuid-Holland. Sinds 2004 ben ik wethouder stadsontwikkeling, volkshuisvesting en integratie in Den Haag. Ik heb veel aan mijn scheikunde. Niet in de zin van formules of quantummechanische vergelijkingen. Wel bij het begrijpen van architecten, bouwkundigen en milieukundigen. Het nut van wijsbegeerte is zeker zo groot. In politieke vragen komen filosofische direct terug. Om een voorbeeld uit de milieuhoeke te geven: wat is een goede norm voor uitstoot van schadelijke stoffen? Laat je die bepalen door gezondheidschade, of door iets anders? Anderhalf jaar geleden ben ik geopereerd aan prostaatkanker. Ik was er gelukkig vroeg bij. Het zit in de familie, ik stond onder controle. Ik had het geluk dat ik daarna weer met de gezonde mensen mee mocht. Ik ben misschien iets relativerender geworden, heb meer begrip voor mensen die minder makkelijk meekomen. Maar ik hoor van weinig mensen dat ze veel verschil merken tussen de wethouder van voor en die van na de operatie. Gelukkig maar, anders zou ik beter kunnen stoppen. Dan had ik niet de goede motivatie.'